

Uus lumetõrje hooaeg on varsti käes, aeg põhitööd üle korrata **LK 5**

Kui Villem emaga lasteaeda jõudis... **LK 6**

Selle aasta ilusaima jõulutunde leiad Vanamõisast **LK 6**

SAUE VALLALEHT

Koduvald

KOV VALIMISED

Sauevallaka eelistus kuulub konkurentsilt valimisliitudele

Kohalikud valimisliidud Koostöö ja Meie Vald riisusid koore, nende poolt hääletas 64% valijatest, erakondadest edukaim IRL.

KODUVALD
annely.sumre@
sauevald.ee

VALIJAHÄÄLTE JAOTUS

(sulgudes 2009. aasta tulemus). Valimiskünnis 5%, ehk minimaalne tulemus, millega nimekiri volikokku pääses, oli 227,8.

	HÄÄLI	MANDAATE
Saue valla valimisliit Koostöö	1637 (889)	7 (4)
Valimisliit Meie Vald	1283	5
Erakond Isamaa ja Res Publica Liit	585 (896)	2 (4)
Eesti Keskerakond	355 (881)	1 (3)
Eesti Reformierakond	296 (829)	1 (3)
Sotsiaaldemokraatlik Erakond	249	1
Valimisliit Suurliit	57	0
Üksikkandidaat	94	0

Hääletamas käis ühtekokku 4585 inimest, mis teeb valimisaktiivsuseks 63,26%, mõne protsendipunkti jagu vähem, kui eelmistel kohalike omavalitsuste volikogude valimisel, kus see number oli 65,71.

Kui veel neli aastat tagasi oli kolme suurema poliitriühimuse, IRL-i, Reformierakonna ja Keskerakonna häältesaak ühtekokku 58,35%, siis sel korral tuli samal kolmikul leppida 27,12%-ga. Sotsiaaldemokraatlik Erakond, kellel 2009. aasta valimistel esindatus ei olnud, korjas sel korral erakondade kontole lisaks 5,46% häältest.

Valimisliitude edu 2013. aastal on üsna märkimisväärne, kusjuures nende esinumbri kasvatasid oma poolehoidjaid suisa kordades. Kui Koostöö esinumber Andres Laisk sai neli aastat tagasi 61 häält, siis sel korral näitas mehe vastu usaldust üles 510 sauevaldakat, kasv rohkem kui kaheksa (!) kordne. Ka valimisliidu Meie Vald esimene mees Mikk Lõhmus asendas eelmise korra 103 häält 304-ga. Tavapärast tugeva tulemuse tegid senise valitsusliidu „vanad olivad“ Eero Kaljuste (265) ning Rein Riga (171)

Lisaks ülalmainituile kandideeris veel üks valimisliit, Suurliit, mis valimistele eelneval perioodil tõusis mitmeid kordi üle meedia uudiskünnise teemaga, et nimekirja liikmetel endil polnud aimugi oma kandidatuurist. Mõneti annab selle liidu tegemis-

tele hinnangu ka valimistulemus. Suurliit kogus kokku 57 häält 40 kandideeri kohta.

Oma kandidatuuri andsid üles ka kaks üksiküritajat, saades tulemuseks vastavalt 74 ja 20 häält, millega volikogu saali kahjuks ei pääsenud.

Võrreldes eelmise koosseisuga, on 31. oktoobril tööd alustanud volikogus toimunud 50%-line verevahetus. Samas on enamus n-ö uutest tulijatest siiski moel või teisel olnud asjade sees ka varem

Võrreldes eelmise koosseisuga, on 31. oktoobril tööd alustanud volikogus toimunud 50%-line verevahetus.

– kas siis varasemate koosseisude liikmena või osalenud volikogu komisjonide töös. Päris uuteks võib pidada Reformierakonnast ainsana sisse pääsenud Andre Prometit (75 häält) ja Sotsiaaldemokraatlikku Erakonda esindavat Ulvi Ingverit (65 häält). Viimati nimetatud erakond pääses üle mandaadikünnise õige napilt, kogudes kokku 249 häält, ületades küll 5% häälte künnise, kuid jäädes alla lihtkvoodi määra, milleks oli 268 häält.

Noorim volikogu liige on 23-aastane, vanimal elukogemust juba 72 aastat. Kui möödunud perioodi veetsid volinikud väga maskuliinses seltskonnas, siis nüüd istuvad neljal volikogu toolil ka naised. Kõige väiksema häälteskooriga volikokku pääsenu korjas 44 häält, parim tulemus oli 510 häält. Külade lõikes on uues volikogus esindatud Vatsla, Vanamõisa, Alliku, Jõgisoo, Äasmäe, Hüüru, Valingu, Laagri.

Koalitsioonileppe sõlmisid valimisliidud Koostöö ja Meie Vald ning IRL, 14 volikogu kohaga võtab see seltskond valitsemisvastutuse järgmiseks neljaks aastaks. Kuna kaks volikokku saanud

INDIVIDUAALNE ESIKÜMMME (SULGUDES 2009. AASTA TULEMUS)

1. Andres Laisk 510 (61)
2. Mikk Lõhmus 304 (103)
3. Eero Kaljuste 265 (212)
4. Rein Riga 171 (110)
5. Jaanus Kallion 158 (51)
6. Mati Tartu 153 (126)
7. Toomas Artma 145 (94)
8. Aavo Sõrmus 89 (74)
9. Kalle Reiter 84 (68)
10. Raido Ingerainen 79 (49)

MÕNINGAID "ANOMAALIAD":

- Teadaolevalt ei ole ühegi kandideeri kohta varem esitatud võltsimiskahtlustust, seekord on valimiskomisjon esitanud sellesisulise kahtlustuse valimisliidule Suurliit.

- Teadaolevalt ei ole ükski kandidaat Saue vallas kogunud nii massiivset häältesaaki, nagu seda tegi seekord 510 häällega Andres Laisk.

- Teadaolevalt on Saue valla volikogus vähemalt üks mees, kes on rahvasaadiku rege vedanud kaks aastakümnet järjest – Indrek Tiidemann

meest, Andres Laisk ja Mikk Lõhmus, jätkavad vallavalitsuse tegevjuhtimisega ning üks, Toomas Artma, valiti vallavalitsuse mittepalgaliseks liikmeks, siis nende asemele tulevad volikokku asendusliikmed. Kes on kes ja kes on kus, vaata lähemalt leheküljelt 2. Sealtsamast loe ka seda, mis järgmisel neljal valitsemisaastal vallas toimuma hakkab ehk mida nad siis lubavad (ära) teha. □

Uus e-rakendus „Anna teada“ valmistas esmakasutajale väikese pettumuse **LK 3**

Mainekas ajakirjas avaldatu:

„See ei ole au ja kuulsuse küsimus, vaid et näidata, kui pagana ilus on loodus.“ **LK 8**

Need vanad armastuskirjad **LK 9**

Omaaegse Saue kandi mõisahärra kirjutised oma noorele pruudile on täis armastust ja hellust, kuid kõnelevad ka peiu karmist, kuid humoorikast hinnangust oma senisele buršielule ja ettevalmistusest ühise kodu sisseseadmiseks Sauele.

**Volikogus 31. oktoobril
ning 6. ja 7. novembril**

- Saue Vallavolikogu esimeheks valiti Rein Riga.
- Saue Vallavolikogu aseesimeheks valiti Eero Kaljuste.
- Moodustati Saue Vallavolikogu revisjonikomisjon, mille esimeheks valiti Mati Tartu.
- Moodustati Saue Vallavolikogu majandus- ja arengukomisjon, mille esimeheks valiti Aavo Sõrmus.
- Moodustati Saue Vallavolikogu maa- ja planeeringute komisjon, mille esimeheks valiti Kalle Reiter.
- Moodustati Saue Vallavolikogu heakorra- ja keskkonnamisjon, mille esimeheks valiti Arnold Õispuu.
- Moodustati Saue Vallavolikogu haridus-, kultuuri- ja spordikomisjon, mille esimeheks valiti Jaanus Kallion.
- Moodustati Saue Vallavolikogu sotsiaalkomisjon, mille esimeheks valiti Raivo Kokser.
- Saue valla vallavanemaks valiti Andres Laisk.
- Moodustati 6-liikmeline vallavalitsus, 3 palgalist (vallavanem ja 2 abivallavanemat) ja 3 mittepalgalist liiget.

LC Laagri Lions klubi kutsub

Esimese advendi heategevuslikule kontserdile
Laagri Koolis pöörab val, 1. detsembril kell 17

KATRIN MANDEL

MAIT MALTIS

ÕPPE- JA
LAAGRI KOOLI LAULU- JA
TANTSUNOORED

Sissepääs tasuta

Kontserdiga toetatakse Saue valla puuetega laste
jõulupidu. Kohapeal on võimalik teha annetusi
ja osaleda õnneloosis. Kõige väärtusmatele on
kontserdi ajal avatud lastehoid.

Toetajad: EMT, LC Laagri Lions klubi, Laagri Leod,
Laagri Kool, Õppe- ja Laagri Kooli Laulu- ja Tantsunoorud

SAUE VALLALEHT KODUVALD

Toimetis:

Veskitammi tee 4, Laagri,
Saue vald, Harjumaa
tel: 654 1156, 525 4146
e-post: annely.sumre@sauevald.ee

**Reklaamisovv esitada e-posti
aadressil reklaam@sauevald.ee**

Kohaliku ettevõtluse toetamise eesmärgil on Saue
valda registreeritud ettevõtjatele reklaami esitamine
vallalehes ca 50% soodsam

KOV VALIMISED

**Saue valla esistrateegid –
tunne ära, kui tänaval vastu tuleb**REIN RIGA,
volikogu esimees, IRLRAIVO KOKSER,
IRLEERO KALJUSTE volikogu
aseesimees, VL KoostööARNOLD ÕISPUU,
VL KoostööJAANUS KALLION,
VL KoostööKAI KOPPEL,
VL KoostööAHTO OJA
VL KoostööRAIDO INGERAINEN,
VL KoostööRISTO KIILBERG,
asendusliige, VL KoostööKÄTKLIN VAU,
asendusliige, VL Meie ValdAAVO SÕRMUS,
VL Meie ValdKALLE REITER,
VL Meie ValdÜLLE RONDO,
VL Meie ValdINDREK TIIDEMANN,
asendusliige, VL Meie ValdMATI TARTU,
Eesti KeskerakondANDRE PROMET,
Eesti ReformierakondULVI INGVER,
SDEANDRES LAISK, vallavanem,
VL KoostööMIKKO LÕHMUS, abivalla-
vanem, VL Meie ValdTOOMAS ARTMA, valla-
valitsuse mittepalgaline
liige, VL Meie Vald**Mida nad lubavad?**

- Tagame lasteaiakoha kõikidele vähemalt 3 aasta vanustele lastele. Jätkame sõimealist laste jaoks eralasteia ja koduse lapse toetuse maksmist. Tõstame toetuse maksimaalmäära 330 euron. Kolme ja enama lapseliste peredele tagame tasuta lasteaiakoha.
- Koostame Ääsmäe kooli ja lasteaiatervikliku renoveerimise projekti lähtudes seejuures EL kehtivatest energiasäästu põhimõtetest. Investeeringu Ääsmäe kooli sportimisvõimaluste parandamiseks.
- Võimaldame valla kõikidele lastele tasuta sõidu elektrirongis ning tagame kolme ja enama lapsega peredele tasuta ühistranspordi.
- Muudame valla avalikud teed tolmuvabaks. Teede ehitamine toimub lähtuvalt valla arengukavast, sh keskendumine senisest enam asulate (tiheasustusalade) sisetee välja ehitamisele probleemsetes piirkondades ning endiste aiandusühistute aladele alates 2016. aastast. Hajaasustuses on prioriteediks teed, kus liigub koolibuss ja clamutega vahetult piirnevad teelõigud. Rekonstrueerime Vae ja Hoiu tänavad ning Kotka tee.
- Lahendame süsteemselt probleemsete uuselamurajoonide

taristute väljajätamisega seotud probleeme, olles seisukohal, et valla tuleb võtta üle arendajate poolt täitmata jäänud kohustused mustkattega teede, tänavavalgustuse ning teiste

avaliku ruumi arendamise osas. Ehitame välja Kotka tee piirkonna ühisveevärgi ja kanalisatsiooni eelvoolud.

- Kergliiklusteede chituse prioriteetideks on asulate (Ääsmäe, Hiiu, Valingu, Kotka tee piirkond jt) ühendamine vallakeskuse Laagri ning lähimate tõmbekeskustega ning asulate keskustes uute kõnniteede ehitamine (Laagri Kuuse tänav, Ääsmäe kolmnurk, Vanamõisa-Alliku, Hiiu jt). Teeme teiste piirkonna kohaliku omavalitsuse üksustega koostööd keskustevaheliste kergliiklusteede (Laagri-Harku alevik, Saue-Keila jt) ehitamiseks Euroopa Liidu meetmete raamides.

- Ehitame välja raudteejaamade (Urda, Padula, Valingu) juurdepääsuteed koos ratta- ja autoparklate ja autobussidele sobivate peatuskohtadega.

- Rekonstrueerime Laagri ja Ääsmäe vee- ja kanalisatsiooni ning sadevee süsteemid. Investeeringutoetuse saamisel laiendatakse ühisvee ja kanalisatsioonivõrku esmajärjekorras Vatsla aiandusühistute piirkonda. Jätkame tööd väikeasustuse ajalooliselt tekkinud vee- ja kanalisatsiooniprobleemide lahendamisel, nt Valingu, Jõgisoo ja Kiia piirkondades, leides piirkonna asustustihedusele vastavaid optimaalseid lahendusi.

UUS ASI

Uus e-rakendus „Anna teada“ valmistas esmakasutajale väikese pettumuse

Vallavalitsuse itimees testis uut e-teenust ja leidis, et idee on hea, aga nõuab kasutajalt siiski asjatult palju sekeldamist.

KAIDO KALLIKORM
e-teenuste juht

Hiljaegu valmis üks riigi poolt tellitud e-rakendus, et mitte öelda teenus, pealkirjaga „Anna teada“. Millega täpsemalt tegu, seda tõttasin ka mina katsetama. Kirjelduse järgi peaks olema tegemist ühe rakendusega, mille abil saab kohaliku omavalitsust teavitada mistahes probleemi, heakorraprobleemist siiski peamiselt.

Alustuseks peaks omama mõnda Androidi või iOS operatsioonisüsteemiga seadet: mobiiltelefoni või tahvelarvutit. Microsofti tarkvaraga telefonid võivad paraku taskusse jätta, sest nende peal antud toodet katsetada ei õnnestu. Edasi saab liikuda nii, nagu rakendusi otsides ikka – vastava operatsioonisüsteemi äpi-poe kaudu. Seal sisestada otsingusõnaks „anna teada“ ning leitud fail enda nutiseadmesse laadida. Võiks arvata, et lihtne, kuid paraku... selliste otsingunimedega abil leiab igasuguseid muid põnevaid pakkumisi, ent mitte oodatud programmi juppi.

Lähem tagasi algusesse klik otsin üles regionaalministri pressiteatega meili ja sealt viite kodulehele <http://kov.riik.ee/annateada/>. Nüüd juba läheb. Seal on kenasti otseteed toodud, pisut selgitavat juttugi lisaks. Aga oot, minu kaks aastat vana androidi abil toimetav telefon näitab punast tuld ja teatab, et selle süsteemi peal soovitatav rakendus ei toimigi. Ei saa salata, et hing hakkab täis saama sedatüüpi rakenduste peale, mida tuleb LED-lambiga taga otsida ja leides selgub, et ei töötagi.

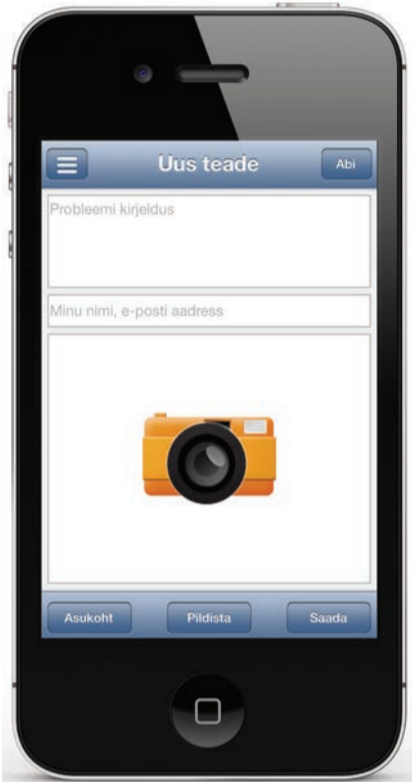
Jonn pidi cestlasele omane olema ja

nii üritan võtta ette heaks töövahendiks saanud Ipad mini. Läheb paremini. Pisut. Avanenud ekraanile ilmub lihtne ja selge aken, milles saab kirjeldada probleemi olemust. Kindlasti tuleb määrata või näidata kaardil ära probleemi asukoht, muidu ei õnnestu teadet ära saata. Paraku kaasneb sellegagi üks väike trikk. Nimelt loodab rakendus, et teie mobiilsel seadmel on sisse lülitatud positsioneerimine – selle järgi oskab ta leida küll seadme ja celdatavasti ka teie asukoha, ent juhul, kui peaksite saatma sõnumi prügihunnikust, mida teeäärse nägite, alles koju jõudes, siis võite oodata vallaametnike koputust uksele, sest teate asukohaks on teie kodu.

Teine võimalus on otsida ise kaardilt ja panna virtuaalne nөл vajalikule positsioonile. Selle tegevuse märksõnadeks on „zuumi zuumi“, sest avakaardiks on kogu Eesti. Väiksema nutifoniga osutub selline asukoha otsimine omamoodi katsumuseks. Niisiis, kui olete leidnud kaardilt vajaliku koha, kirjeldanud ära probleemi, saatete sõnumi teele panna. Nutikas süsteem oskab kaardile jäetud viite alusel ära tunda, millise omavalitsuse piiridega on tegemist ning saadab sõnumi konkreetse omavalitsuse dokumendihaldussüsteemi.

Kuna tegemist on täiesti ametliku kanali ja dokumendiga, siis pole vaja karta, et sõnum kuhugi kaduma läheks, nagu mõnikord võib telefonikõnedega juhtuda. Saatmishetkel tekib ka ekraanile teade, millisele omavalitsusele sõnum läks – seega saate vajadusel alati üle kontrollida.

Kui te olete aktiivne kodanik, kes hoolib oma kodukandi ümbrusest, omate tahet suhelda omavalitsusega, teil on taskus uusim android või iOS telefon, siis võite selle äpi igaks juhuks ju endale jätta. Mõnikord võib sellest kasugi olla. ■

KUIDAS SEE RAKENDUS PRAKTIKAS TÖÖTAB?

- Teade laekub Saue valla dokumendiregistrisse, mis omakorda jõuab valla keskkonnaspetsialisti e-postile.
- Keskkonnaspetsialist läheb kohale kontrollima.
- Rikkumise tuvastamisel teeb keskkonnaspetsialist omanikule ettekirjutuse kinnistu korda teha.
- Keskkonnaspetsialist kontrollib, et oleks tähtjaks täidetud.

Kiia külas loodi naabrivalve sektor

9. oktoobril kirjutati alla neljapoolne koostööleping Kiia küla, politsei, Naabrivalve ühingu ja Saue Vallavalitsuse vahel.

Kiia küla naabrivalve sektori juhiks sai Helmut Paabo, turvalisusele ja pahategude ennetamisele suunatud koostööprojektile andis oma hääle 16 külaelanikku. „Enam-vähem kogu tiheasustsusala piirkond on kaetud,“ rõõmustab Paabo. Viimasel ajal Kiia külas küll õnneks vargustega probleeme pole olnud, aga Paabo sõnul on näide eelmisest aastast, kui Vanamõisa vargagrupp kohalike terroriseeris, olemas, nii et elanike tervandatum tähelepanu küla vahele sattuvate võõraste osas ei ole kahjuks.

Iga projektiga liitunu saab koju kapi peale isikliku infolehe, kus peal telefoninumbriid politseist lasteabitelefoni, kohalikust konstaablist vallavanemani. Lisaks naabrivalve sektori liikmete nimekirja, kontaktid koos majapidamise kuuluva masinapargi numbrimärkide ja märkidenä. Plakatid küla vahele nagunii.

Plakatitest on pahategude ennetamise mõttes kasu küll, aga sektori põhiväärtus seisab ikka selles, kui tihedalt kogukond ise koostööd teeb ja anomaaliad märkab. „Et kui ikka vanamemm võtab väraval paberi ja pliitsi välja, kui võõras masin külatänavatele tekib, siis see mõjutab halbade kavatsustega tegelasi ikka küll,“ arvab Marek Väljari, MTÜ Naabrivalve tegevjuht.

Kokku tegutseb Saue vallas nüüd 14 naabrivalve sektorit, esimene neist loodi juba 10 aastat tagasi.

1. **Urva 7 sektor** loodi 04.06.2003. aastal. Urva 7 sektori moodustab Saue vallas Laagri alevikus asuva Urva 7 tänava korterelamu. Naabrivalvesse on kaasatud 28 kodu.
2. **Vanasilla sektor** loodi 17.06.2004. aastal. Vanasilla sektori moodustavad Saue vallas Laagri alevikus Vanasilla tee tänava majad. Naabrivalvesse on kaasatud 20 kodu.
3. **Männivälja sektor** loodi 27.06.2008. aastal. Männivälja sektori moodustavad Saue vallas Vanamõisa küla Männivälja tee ja Vanamõisa tee tänava majad. Naabrivalvesse on kaasatud 11 kodu.
4. **Kalda tee sektor** loodi 08.12.2008. aastal. Kalda tee sektori moodustavad Saue valla Hüüru küla Kalda tee tänava majad. Naabrivalvesse on kaasatud 9 kodu.
5. **Kasemäe sektor** loodi 08.12.2008. aastal. Kasemäe sektori moodustavad Saue valla Ääsmäe küla Kasemäe tee, Kuuskmetza tee ja Kraavi tee tänava elamud. Naabrivalvesse on kaasatud 26 kodu.
6. **Salu sektor** loodi 12.03.2009. aastal. Sektori moodustavad Saue valla Ääsmäe küla Salu tänava elamud. Naabrivalvesse on kaasatud 21 kodu.
7. **Sae sektor** loodi 24.11.2009. aastal. Sektori moodustavad Saue valla Laagri Männimetsa ja Sae tänava elamud. Naabrivalvesse on kaasatud 30 kodu.
8. **Välja sektor** loodi 17.12.2009. aastal. Sektori moodustavad Saue valla Vanamõisa küla Jalaka tee, Paju tee, Toominga ja Vahtra tee tänava elamud. Naabrivalvesse on kaasatud 26 kodu.
9. **Pilliroo sektor** loodi 21.06.2010. aastal. Pilliroo sektori moodustavad Saue valla Laagri Vesiroosi, Pilliroo, Pilliroo põik, Uus Pilliroo, Põdrakanepi, Põdrasambla ja Põdrajuure tänava elamud. Naabrivalvesse on kaasatud 34 kodu.
10. **Pihuoja sektor** loodi 04.05.2011. aastal. Sektori moodustavad Kiia küla talud. Naabrivalvesse kaasati 7 kodu.
11. **Pikamäe tee sektor** loodi 14.06.2011. aastal. Sektori moodustavad Pikamäe küla elamud. Naabrivalvesse kaasati 20 kodu.
12. **Jõe tee sektor** loodi 12.09.2012. aastal. Sektori moodustavad Hüüru küla Jõe tee tänava elamud. Naabrivalvesse kaasati 16 kodu.
13. **Suurevälja põik sektor** loodi 20.02.2013. aastal. Sektori moodustavad Vanamõisa küla Suurevälja põik tänava elamud. Naabrivalvesse kaasati 7 kodu.
14. **Kiia sektor** loodi 09.10.2013. aastal. Sektori moodustavad Kiia tee, Posti tee ja Veere tee tänava elamud. Naabrivalvesse kaasati 17 kodu.

- Motiveerime Euroopa Liidu toel ehitatud ühisveevärgi ja kanalisatsioonitrassidega liitumist ja vajalike ehitustööde tegemist, töötades koos AS-iga KOVEK välja järelemaksuga liitumispaketid ning nõustades inimesi sobiva ehitusettevõtja leidmisel.
- Kehtestame alates 2014. aastast korteriühistute koolitustootuse ja alustame korteriühistute KredExi ja teiste meetmete omafinantseeringute katmiseks renoveerimistoetuste maksimist.
- Kehtestame Laagri Kooli kõrval asuval haljasalal valla arenguperspektiive arvestava detailplaneeringu. Jätkame Laagri keskuse väljaarendamist terviklikuks ja mitmekülgseks elukeskkonnaks.
- Rajame uut haljastust avalikku ruumi ning arendame välja avalikud puhkealad. Kujundame Laagris Pääsküla jõe ääres asuvatest pargialadest vaba aja veetmise ja piknikuala ning ehitame välja jõeäärse valgustatud jalgteed.
- Toetame mängu- ja spordiplatside loomist igas valla külas. Rajame avaliku mängu- ja spordiplatsi Laagri Nõlvaku piirkonda. Ehitame Maidla veehoidla juures välja avalikult kasutatava ranna ja puhkeala.

- Paigaldame Laagri keskuse piirkonda videovalve.
- Toetame uue multifunktsionaalse perearsti/tervisekeskuse rajamist Laagrisse.
- Peame oluliseks kõrgel erialasel tasemel personali leidmist ja hoidmist vallavalitsuses, allasutustes ja vallaga seotud ettevõtetes. Selleks hoiame töötasud keskmiselt püsivalt vähemalt 5% kõrgemal Tallinna vastavate ametikohtade töötasudest ning panustame heal tasemel kaasaegse töökeskkonna püsimisse.
- Toetame Saue valla ja Saue linna baasil tugeva ja võimeka valla moodustamist. Pikemas perspektiivis näeme Saue valda koos Saue linna, Saku valla ja Kernu vallaga Lääne-Harjumaa tugevaima piirkonnana, kus areneb välja elujõuline eeslinna tüüpi asustus, mis tagab inimestele oluliste teenuste kättesaadavuse, töökohad ning valla erinevate osade tasakaalustatud arengu.
- Viime läbi uuringud rahva arvamuse välja selgitamiseks ühinemise ja piiride muutmise küsimuses nii Saue vallas, Saue linnas, kui Laagri aleviku Tallinna linna poolses osas.

SAUE VALLA AMETLIKUD PLANEERINGUTEATED**SAUE VALLA TERRITOORIUMIL OKTOOBRI 2013 ON ALGATATUD JÄRGMINE DETAILPLANEERING:**

Saue Vallavalitsuse 01.10.2013 korraldusega nr 626 algatati **Laagri alevikus Põdrajuure tn 7** (katastritunnus 72701:005:0514, suurus 3 863 m², sihtotstarve elamumaa 100%) kinnistu ja lähiala detailplaneering. Detailpla-

neeringu koostamise eesmärgiks on kinnistu kruntimine kaheks elamumaa sihtotstarbega krundiks, millest üks moodustatakse olemasoleva üksikelamulu juurde ja teine elamukrunt uue üksikelamu ja abihoonete rajamiseks.

Planeeringuga lahendatakse juurdepääsud planeeritavale alale, tehnovõrkude varustus ning määratakse keskkonnakaitse abinõud. Detailplaneeringu koostamise algatamise taotlus on esitatud olemasoleva, suu-

rusena 3 863 m² elamumaa kinnistu kruntimiseks kaheks elamumaa krundiks, mille jagamisel tekkivate krundide suurus on kooskõlas Saue valla üldplaneeringuga kehtestatud krundi miinimumsuurustega. Algatav de-

tailplaneering ei sisalda Saue valla üldplaneeringu muutmise ettepanekut. Planeeritava maa-ala suurus on ca 0,4 ha.

DETAILPLANEERINGU AVALIKU VÄLJAPANEK

Saue Vallavalitsus võttis 29.10.2013 korraldusega nr 684 vastu ja suunas avalikustamisele **Alliku küla Tammelehe tee 27** (katastritunnus 72701:001:0371, suurus 1 684 m², sihtotstarve elamumaa 100%) kinnistu ja lähiala detailplaneeringu. Detailplaneeringu koostamise eesmärk on määrata kinnistule ehitusõigus ja hoonestustingimused ühe kahe korteriga

elamu ja abihoonete rajamiseks. Ühtlasi on detailplaneeringus määratud üldised maakasutustingimused ning heakorrastuse, haljastuse, juurdepääsude, parkimise ja tehnovõrkudega varustamise põhimõtteline lahendus. Kinnistu asub Saue Vallavolikogu 22. aprilli 2004. aasta otsusega nr 031 kehtestatud Metsavahi, Tamme-1 ja Tamme-3 kinnistute detailplaneeringu alal

(Metsavahi elamurajoon), millega määrati kinnistule ehitusõigus ühe üksikelamu ja abihoonete rajamiseks, ehitusaluse pinnaga kokku kuni 250 m². Detailplaneeringuga tehakse ettepanek muuta kehtiva detailplaneeringuga ette nähtud ehitustingimusi st kavandatakse kinnistule rajada üksikelamu asemel kahe korteriga elamu, suurendada kinnistul hoonete ehitusalust pinda

kuni 300 m²-ni ning planeeritakse kuni kaks abihoonet, kõrgusega kuni 5,0 m. Planeeringuga kinnistu piire ja maakasutuse sihtotstarvet ei muudeta. Saue valla üldplaneeringu kohaselt asub detailplaneeringu taotletav maa-ala tiheasustusalas ning planeeritava maa-ala maakasutuse juhtotstarbeks on määratud pere- ja ridaelamumaa. Detailplaneering ei sisalda Saue valla

üldplaneeringu muutmise ettepanekut. Planeeritava maa-ala suurus on ca 0,17 ha.

Detailplaneeringu avalik väljapanek toimub 18.11.2013 kuni 01.12.2013 kella 8.00-16.30 (kolmapäeviti kuni 18.30-ni ja reedeti kella 14.00-ni) Saue vallamajas, Veskitammi 4, Laagri alevik, kus on võimalik tutvuda detailplaneeringu materjalidega.

TEADE DETAILPLANEERINGU ESKIISLAHENDUST TUTVUSTAVA AVALIKU ARUTELU KOHTA:

Saue Vallavalitsus teatab, et 21.11.2013 algusega kell 18.00 toimub Ääsmäe Põhikooli (Kasesalu 16, Ääsmäe küla) aulal Saue Vallavalitsuse 25.06.2013 korraldusega nr 422 algatatud **Ääsmäe külas** moodustataval **Kasemarja maaüksusel** ja lähiala detailplaneeringu eskiislahendust tutvustav avalik arutelu. Detailplaneeringuga kavandatakse Ääsmäe külas jätkuvalt riigiomandis olevale maa-alale (piirietepanek AT0804210465, ligikaudse

pindalaga 2,21 ha) sotsiaalmaa sihtotstarbega (ühiskondlike ehitiste maa 100%) katastriüksuse moodustamist ning kuni kolme 2-korruselise hoone ning koos seda teenindavate rajatiste püstitamist, ehituslause pinnaga kokku kuni 1 000 m². Moodustatava maaüksuse suurus planeeritakse 11 402 m². Saue Vallavolikogu uuendas (september 2012) kehtivat Saue valla arengukava, mis näeb ette Saue vallas uue sotsiaalrajatise ehitamise või olemasole-

va renoveerimise. Saue Vallavalitsus kaalutles uue sotsiaalrajatise võimalikke asukohti ning jõudis seisukohale, et see tuleks ehitada Ääsmäe külla ning sobiv koht oleks Kasevälja maaüksuse põhjapoolses osas. Planeeritavas sotsiaalkeskuses pakutakse piirkonnas vajalikke sotsiaalteenuseid ning paikneksid ühiselamu tüüpi elupinnad toetustvajavatele isikutele. Kehtestatud detailplaneeringu alusel taotleb Saue vald Kasemarja maaüksuse munitsi-

paalomandisse. Detailplaneeringu taotletav maa-ala asub Ääsmäe külas 11402 Ääsmäe tee ääres tiheasustusalal. Tegemist on hoonestamata maa-alaga. Planeeringuga lahendatakse juurdepääsud planeeritavale alale, tehnovõrkude varustus ning määratakse keskkonnakaitse abinõud. Moodustav maaüksus piirneb Kõrgemäe (72704:002:0520), Kasemetsa (72704:002:0286) ja Salu tn 17, 19, 21, 23 kinnistutega.

Saue valla territooriumil oktoobri 2013 ei kehtestatud detailplaneeringuid

Avaliku väljapaneku kestel on võimalik tutvuda detailplaneeringute joonistega ja seletuskirjaga elektrooniliselt valla veebilehel <http://saevald.kovtp.ee/et/avalikud-valjapanekud-ja-arutelud> Lähemat informatsiooni saab planeeringute spetsialistilt Maili Metsaotsalt 654 1157, maili.metsaots@saevald.ee.

Detailplaneeringu avalik väljapanek

24.10 - 21.11.2013 toimub Harku vallamajas (Ranna tee 1, Tabasalu) Harku alevikus Keila metskond maatükk nr 14 maaüksuse osa detailplaneeringu avalik väljapanek.

Planeeritav maa-ala (ca 0,5 ha) asub Harku vallas, Harku alevikus äärealal, Pilliroo tänava ääres, Pilliroo tänava ja Põdrajanu tänava ristmiku vahetus läheduses, hõlmates Riigimetsa Majandamise Keskuse

(RMK) valitsemisalasse kuuluvat Keila metskond maatükk nr 14 maaüksuse väikest osa (ca 0,1%). Planeeringulahendusega kavandatakse moodustada Keila metskond maatükk nr 14 maaüksuse sisse Pilliroo tänavast ca 43 m kaugusele 102 m² suurune ärimaa sihtotstarbega krunt. Krunt ja juurdepääsute kavandatakse metsaalal olevale legendikule. Krundile määratakse

kuni 30 m kõrguse (mobiil) sidemasti ja selle abihoonete (konteiner tüüpi hoone) ehitusõigus. Juurdepääs lahendatakse Pilliroo tänavalt mahasõidu ja kruusakattega teega läbi Keila metskond maatükk nr 14 maaüksuse. Tee kõrvale paigaldatakse elektri maakaabel, mis saab toite Pilliroo tänava maaüksusel paiknevast õhuliini postist. Sidemasti krundile on antud ka lahendus pers-

pektiivse sidekaabli ühendamiseks Pilliroo tänavalt, sidekaabel on kavandatud paralleelselt juurdepääsute ja elektrikaabliga. Harku valla kehtiva (kehtestatud 17.10.2013 otsus nr 138) üldplaneeringu kohaselt asub taotletav planeeringuala rangete režiimiga looduslikul haljasmaal, rohevõrgustiku tuumalas, turbaraba piirimal ning perspektiivse Laagri-Harku maantee ja Tihniku tänava

ühendustee trassi ääres. Üldplaneeringu järgi on detailplaneeringu koostamine kohustuslik tehnomas-tide püstitamisel. Kavandatav tegevus ei ole vastuolus ega takista kehtestatud üldplaneeringu elluviimist.

(Detailplaneeringu toimikuga saab tutvuda Harku Vallavalitsuses (Ranna tee 1, Tabasalu), samaaegselt on materjalid üleval Harku valla kodulehel (www.harku.ee)).

Sotsiaalrajatise Ääsmäel on mõeldud parandama piirkonna vähekindlustatud inimeste elutingimusi

Saue Vallavalitsus on algatanud detailplaneeringu Ääsmäe sotsiaalrajatise rajamiseks. Tegemist on tuleviku vaatava projektiga, kehtivas eelarvestrateegias selle elluviimiseks vahendeid ette nähtud veel ei ole. Saue Vallavalitsus algatas kevadel riigilt enda omandisse umbes hektari suuruse Kasemarja maaüksuse (asub Ääsmäe tee ääres ning

piirneb Kõrgemäe, Kasemetsa ja Salu tn 17, 19, 21, 23 kinnistutega) taotlemise. Eesmärk on kavandada sinna perspektiivis väiksema kortermaja tüüpi hoone Ääsmäe ja naaberkülade elanikele munitsipaalalupindade pakkumiseks ning kaasnevalt sotsiaalteenuste osutamiseks abivajajatele. Kuna maatükk asub üldplaneeringu järgi Ääsmäe

küla perspektiivsel tiheasustusega alal, siis nõudis Maa-amet valla soovitud täitmise eeltingimuseks vastava detailplaneeringu koostamist.

Suvel algataski vallavalitsus planeeringu, millest nüüd on valmis saanud esimene eskiis. Detailplaneeringuga kavandatakse sotsiaal-maa sihtotstarbega (ühiskondlike ehitiste maa 100%) katastriüksuse moodustamist ning hoonete püstitamist. Peahoone esimesel korrusel loodaks eeldused valla poolt sotsiaalteenuste pakkumiseks ning teisel korrusel asuksid korterid munitsipaalalupinda vajavatele piirkonna elanikele, lisaks võib vajadusel ehitada abihooned (kuur, kelder vms). Kokku võib krundil olla kuni kolm hoonet ehitusaluse kogupinnaga

moodustamist ning hoonete püstitamist. Peahoone esimesel korrusel loodaks eeldused valla poolt sotsiaalteenuste pakkumiseks ning teisel korrusel asuksid korterid munitsipaalalupinda vajavatele piirkonna elanikele, lisaks võib vajadusel ehitada abihooned (kuur, kelder vms). Kokku võib krundil olla kuni kolm hoonet ehitusaluse kogupinnaga

kuni 1 000 m². Krundi põhja- ja idaosas võiks paikneda juurvilja-puuviljaaed, kus elanikud saaksid endale värskeid vilju kasvatada. Hetkel kehtivas valla eelarvestrateegias ei ole lähiaastaks sotsiaalrajatise ehitusraha kavandatud, mistõttu projekti elluviimiseks oleks vaja kas eurotoetust või siis jääb sellele perspektiiv rohkem kui 5 aasta taha.

Uus töötaja - haldusjuht Toomas Ütsik

Alustasin Saue Vallavalitsuse haldusjuhina tööd esimesel päeval peale kohalike valimisi. Ehk siis ajal, mil ilma minutagi on maja signat ja signat täis ning uue töötaja esmane mure on mitte jalgu jääda ja üritada

teemad lennult haarata. See, muidugi, ei ole mulle võõras ja ootamatu olukord. Tööülesanded saavad mul olema valdavalt seotud valla hoole ja vastutuse all olevate hoonete ja kinnistute halduse ja hooldusega, vajaminevate ehitus- ja remonditööde planeerimise ning läbiviimise ja üldisemas mõistes vallale vajalike tugiteenuste ohjamisega.

Ise olen „üle kolme küla“ naaber, ehk et elan praegu Jõelähtme vallas Lool. Sünnilt ja päritolult olen aga mulk, üles kasvanud Viljandi- ja Tarvastus, sõna otseses mõt-

tes keset põlde, metsi ja soid, kätt-pidi mullas. Sealkandis õigupoolest oli „nõuka-aja“ lõpupoole lastel võimalik teha kolme asja: tööd, sporti ja lugeda. Nii ka minul. Nüüdseks on küll ajad muutunud - sporti teen poole vinnaga ja kuidas juhtub, aga harjumus tööd teha ja vabal hetkel mõni hea raamat paari hingetõmbe-ga läbi lugeda on jäänud.

Töösse suhtun nii mõnelgi juhul juhi positsioonilt vaadates võib-olla veidi veidralt, aga ühes vanasõnas peitunud tõetera on senise kogemuse põhjal mind selliseks vormi-

nud. „Saada s...t asjale, karga ise järele“ - ehk et on juhtunud, et enne pealelõunal toimuvat järjekordse hanke arutelu, lips ees ja pintsak seljas, on tulnud öösel lumekoristus-firma poolt sisse sõidetud kaupluse seinale lappida, sest talv hommikuni ei oota...

Haldusvaldkonda olen juhtinud kahes Eesti mõistes päris suure mastaabiga ettevõttes: möödunud kümnendi ekspordi lipulaev Elcoteq Tallinn ja ehituskaubamajade kett K-Rauta. Hanked ja teenuste sisseost peaks olema üdini käpas, ning tead-

mine, et kui asutuses keegi mingi teemaga ei tegele, on see haldusosakonna teema, ei ole ka uudne. Esimesse ametisse astusin aga täpselt 20 aastat tagasi - kooli kõrvalt töötasin öösiti pagarina. Veel oman töökogemust metsamehe, turvajahi ja loomulikult ka ehitajana. Koolipinki nühin ka ikka veel järjekindlalt, 1998. aastal saadud Tallinna Tehnikakõrgkooli ehitaja diplomile peaks lähiaastatel lisanduma Tallinna Tehnikaülikooli oma.

Lõpetuseks palve - andke aega atra seada!

TEEDE HOOLDUS

Talvehooaeg on ukse ees, vald on lumetõrjeks valmis

Lumetõrje hooaeg on käes ning aeg põhitööd üle korrata. Saue Vallavalitsus korraldab lumetõrjet kõikidel vallale kuuluvatel avalikel teedel ja kõikidel erateedel, mille kohta on sõlmitud tee avaliku kasutuse lepingud.

MIKK LÕHMUS
abivallavanem

Tavaolukorras ja väiksemate lumesadude korral anname oma parima, et teed oleksid lahti lükatud hommikul kooli või tööle mineku ajaks või õhtul töölt tuleku ajaks. Kestva lumesaju- ja tuisu korral pole võimalik tagada, et teed oleksid hommikuks või õhtuks lumest puhtad – siis toimuvad tööd jooksvalt. Vaata hooldussükli aega artikli juures olevast tabelist.

Esimeses järjekorras puhastatakse teed, kus liigub koolibuss, seejärel Laagri ja külade läbivad ja jaotustänavad ning viimases järjekorras kõrvaltänavad, kus liiklusaktiivsus on väiksem. Lume koristamisel oleme sõltuvuses ka riigiteede puhastamisest. Ei ole mõtet hakata kohalikke teid puhastama, kui suur riigitee veel maanteemeti poolt puhtaks ajamata. Riigimaanteedel (lisaks suurtele maanteedele nt Maidla-Kiisa tee, Ääsmäe-Hageri tee, Valingu-Jõgisoo tee, Saue-Hüüru tee, Laagri-Alliku tee jt) korraldab Maanteemeti Põhja regioon ning kõik küsimused tuleb esitada Maanteemete numbril (lühinumber 1510). Samuti puhastab vallavalitsus neid erateid, mille kohta on esitatud taotlus tasuta lumetõrjeteenuse saamiseks. Nende teede puhastamise kohta kehtivad nõuded leiate järgmisest lõigust.

Mis tingimisel puhastatakse elamute juurdepääsuteed?

Tasuta lumetõrje teenust võivad taotleda hajaasustusalal asuvate elamute omanikud oma sissesõiduteede puhastamiseks. Teenuse saamise eelduseks on registrijärgne elanikustatus, aga samas tuleb seda majapidamist ka realselt elukohana kasutada. Teenuse saamine eeldab eraomaniku isiklikku panust: teeservad ja kraavid peavad olema tähistatud, nii et pimedal ajal ja lume paksusest hoolimata on asukoht määratav, tee kõrval on koht, kuhu lund lükata, teele kaarduvad puude oksad on eemaldatud,

tee laius ja kurvikõverad võimaldavad lumetehnika liikumist. Lume lükkajal on õigus jätta teenindamata need kinnistud, kus eelnimetatud nõuded on täitmata.

Need isikud, kes esitasid avalduse ja kellele teenust osutati 2012/2013, ei pea tänavu uut avaldust esitama. Kui nendele kuuluvates elamutes elavad endiselt vallaelanikud, siis rakendub teenus neile automaatselt.

Tasuta lumetõrje teenuse osutamist alustatakse 12 tunni jooksul peale tuisu või lumesaju lõppemist juhul, kui lumekihi paksus ületab 20 cm. Teenus ei sisalda libeduse tõrjet, lume laadimist ja äravedu, vaid keskendub erakorralistele lumeloludele.

Tähistage sissepääsuteed ja ohtlikud kohad erateedel

Suure lumesaju ja tuisu korral on põllud ja heinamaad ühtlaselt valged ning teinekord ei saa ka valgel ajal aru, kus on tee või et tee kõrval asuv kraav on triiki täis tuisanud. Sellepärast palun tähistage oma sissepääsuteedel nii ärakeeramise koht kui ka tee trajektor tähispostidega. Eeskätt tuleks seda teha seal, kus on tee kõrval kraav, kurvid, ohtlikud kohad jne. Traktorijuht ei vastuta tee kehvast olukorrast tulenevate kahjude eest – näiteks kui tee on väga rööpas, siis on juhtunud, et sahk on lükanud tee keskosa lahti. Sellised kohad palume vajadusel tähistada infosildiga.

Koristage või tähistage tee äärde paigaldatud kivid

Igal aastal teevad suurt pahandust majaanike poolt teede äärtesse muru ja haljastuse kaitseks paigaldatud kivid. Eelmisel talvel kõige suuremate lumesadude ajal juhtus korduvalt, et lume alla mattunud kivi tõttu purunes sahk ning see põhjustas mitmetunnise viivituse. Selleks tuleks teemaale paigutatud kivid talveks koristada või lükata teeservast 1,5 m kaugusele. Kivid peavad olema tee äärtes eemaldatud ja kui seda ei tehta, fikseeritakse kohad, kus kivid avaldusid, sellest teavitab saha juht valda ja nii kaua, kuni kivid pole eemaldatud, lume lükkamist ei

TEE SEISUNDITASE	LUME JA LÕRTSI EEMALDAMINE SÕIDUTEELT	Kõnnitee ning jalgrattate puhastamine ja libeduse tõrje	Libeduse tõrje tänavaohtlikes kohtades
2 (Laagri, Alliku, Koidu, Hüüru ja Vatsla põhijaotustänavad)	8 tundi (* raskete ilmastikuolude rakendudes määrab teeomanik igakordselt hooldussükli aja piknemise tähtaja)	7 tundi	4 tundi
1 (valla kõikides külates ja ka Laagris jaotus- ja kõrvaltänavad)	12 tundi (* raskete ilmastikuolude rakendudes määrab teeomanik igakordselt hooldussükli aja piknemise tähtaja)	8 tundi	–
Erateed avalduse alusel (Saue valla elanik)	Alustatakse 12 tunni jooksul ja lõpetatakse 36 jooksul pärast lumesaju või tuisu lõppemist (rasketehnika kasutamise vajaduse korral pikeneb tähtaeg 96 tunnini)	ei	ei
Aiandusühistute teed	Alustatakse 12 tunni jooksul ja lõpetatakse 36 jooksul pärast lumesaju või tuisu lõppemist	–	ei

toimu. Enne lume saabumist on kive oluliselt lihtsam eemaldada, seega palume seda aegsasti teha.

Tähistage kohad, kus te ei soovi lumetõrjet

Palju on eraomanikke, kellel on univisillitised, lillepeenrad, põõsad vms erilahendus ja on olnud juhtumeid, kus lumetõrje tehnika on neid kohti kahjustanud. Lume ja tuisu korral ei paista need välja ja traktoristile paistab kõik ühtse lumevaibana, seda eriti öösel. Sellised rajatised tuleb kõik tähispostidega tähistada. Juhul kui eraomanikud ei tähista endale tähtsaid rajatisi, ei saa lume lükkajat süüdistada nende lõhkumises.

Suure lumesaju korral palun vältige tänavate ääres parkimist

Suure lumesaju ja tuisu ajal on soovitatav mitte parkida oma autot sõidutee ääres. Parkivad autod takistavad lumetõrjet ning põhjustavad autoomanikule lisa- ja -kulu hilisemal autoümbruse lumest puhastamisel. Samuti on juhtunud, et sahaga lükkatav lumi on parkivat autot kriipinud. Tean, et seda soovitus on raske järgida mitmel Laagri kitsal tänaval (nt Kuuse tn), sellisel juhul tuleb tagada, et auto ümbrus on lumest puhas ning lume väljaveo päevadel (informeerime sellest korteriühistute kaudu ja valla veebilehel) oleks auto tänavalt ära.

Tegijal juhtub

Tegijal juhtub ja juhtuda võib ka saamehel, kui ta lund lükates kogemata kriimustab kellegi autot või sõidab puruks kellegi aia. Selliste juhtumite korral palume see korrektselt fikseerida ning informeerida piirkonna lumetõrje juhti, kuna ettevõtte vastutab ja sõidukid on kindlustatud. Probleemide korral võib teavitada ka vallavalitsust.

Valla teede hooldajad ja vastutavad isikud

Vallas teeb lumetõrjet OÜ Kalsep. Telefon 5135 136 (meister Eero Särg) ja meiliaadress lumi@kalsep.ee. □

Uus töötaja - arendusnõunik Kadri Tillemann

Asusin septembri keskpaigas tööle valla arendusnõunikuna. Minu peamiseks ülesandeks on Saue vald tuleval aastal algavaks Euroopa Liidu rahastusperioodiks ette valmistada.

See tähendab, et tuleb jälgida ja välja vaadata need fondid ja rahastusvõimalused, mille kaudu valla seniseid arenguplaane ja ka uusi mõtteid rahastada saaks. Praegu on selleks just paras aeg, sest riiklikul tasemel alles sätitakse eurorahade jagamise täpsemad plaanid – esimeste fondide avanemist võib oodata nii umbes aasta pärast. Seni saamegi Saue valla sihid paika sättida, et rahakraanide avanemisel oleks meil hea stardipositsioon. Selle ettevalmistöö kõrval osalen ka n-ö jooksvas arendustöös.

Erialalt olen keskkonnakaitsja, mul on loodusteaduste magistrkraad ning jätkan õpinguid doktoriõppes. Täna olen loodusteadustest natuke kaugemale triivunud ning uurin

rohevõrgustiku ellurakendamist valitsemise vaatevinklist. Kohaliku omavalitsusega seotud kogemused on mul pärit naabervallast – olen Keila valla eluga seotud olnud alates 2001. aastast. Alustasin maanõunikuna, hiljem töötasin abivallavanema ja vallavanema. Alates 2010. aastast olen valla elus osalenud volikogu kaudu, mul on hea meel, et hiljutistel valimistel anti mulle võimalus Keila vallavolikogus jätkata.

Peale igapäevast töötamist Keila vallavalitsuses on mul olnud erinevaid tööalaseid väljakutsed: 2010. aastal asutasin väikese konsultatsiooniettevõtte Vesterra OÜ, mille raames tegelen samuti arendus- ja planeerimisteemadega. Eelmisel aastal nõustasin ÜRO Elupai-

gaagentuuri kaudu Kosovo omavalitsusi ning viisin läbi kolme sealse linna-valla üldplaneeringute keskkonnamõjude strateegilised hindamised. Osalen regulaarselt Euroopa Liidu Regioonide Komitee (Europarlamendi ja Euroopa Komisjoni nõuandev kogu kohalikes ja regionaalsetes küsimustes) keskkonnamõju komisjoni töös.

Kindlasti ei soovi ma oma tööd teha kabineti vaikusel – kui valla inimesed, ettevõtjad või ühendused leiavad, et saan nende püüdlustes neid aidata, siis annan hea meelega nõu. Mul on hea meel, et Saue valla töökas pere on mind sõbralikult vastu võtnud ning püüan anda endast parima, et kunagise koduvald elu edendada. □

Noppeid naabritelt**Vääna mõisakool saab miljoni**

Haridust hakati Väänas andma 1855. aasta 27. jaanuarist. Täna on 6-klas-silises mõisakoolis 85 õpilast. Raha Vääna mõisakooli taastamiseks pärineb Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) 2009-2014. aasta programmist, mille eesmärk on säilitada ja väärtustada kultuuripärandit. Lisaks Norra rahastusel saadavale miljoni euro suurusele toetusele on Harku valla omafinantseering 660 000 eurot, mis jaguneb kahe aasta peale. Projekt algab ametlikult käesoleva aasta 1. novembril ning hoone peab olema restau-reeritud 2015. aasta lõpuks.

Ehitusprojekti alusel on 2015. aastaks paigutatud ringi abiruumid, WCd, likvideeritud läbikäidavad ruumid, muudetud klassiruumide jaotust ning säilitatud saali staatus kõige esinduslikuma ruumina. Samuti on eesmärgiks, et varem praktiliselt tühjana seisnud keldriosa on võetud kasutusele ning sinna on rajatud keskküttele üleminekuks vajalikud katlaruumid ning muuseum.

Harku valla Teataja 10. oktoober

Ilu Saue linnas on leitud

10. oktoobril esitles Evelin Povel-Puusepp Saue kontserdisaalis linna kinkeraamatut „Linnas on ilu“. Mõte Saue linna 20. sünnipäeva puhul raamat välja anda, tekkis juba möödunud aasta suvel ja linnavalitsus kuulutus valja fotokonkursside sarja „Linnas on ilu ja linnas on elu“, et püüda pildile see saladuslik ja imeline, lõbus ja lustlik või väärakas ja väljapeetud miski, mis on täis elu ja mis annab põhjuse Saue linna kohta rõõmsalt hüüda või hardunult ohata „Kui ilus!“.

Sauelased jäädvustasid Saue linnast just neid erilisi sündmusi, nähtusi, juhtumeid, hetki, esemeid, objekte, inimesi või emotsioone, mis tähendasid nende jaoks ilu või näisid imeliselt elavad. Fotokonkursi parimad pildid leidsid koha kinkeraamatus „Linnas on ilu“, paljusid teisi saab imetleda rändnäitusel.

Saue Sõna 25. oktoober

JÕULUD**Selle aasta ilusaima jõulutunde leiad Vanamõisast**

12.-20. detsembrini hõivavad Vanamõisa vabaõhukeskuse lustlikud päkapikud ja jõuluvana ise, hobused rakendatakse saani ette, kodused pudulojused pannakse lapsepai ootele, martsipanipallid loodavad väikeste käte all jõulumaiuseks vormimist ja õnnetina valamist. Konkurentsilt mitmekesisema programmi ja meelega jõuluhapening on sel aastal just Saue vallas Vanamõisas.

Vanamõisa proovib jõuluniis jõudu sel aastal küll alles esimest korda.

Suvine suurüritus on kasvanud kümne aastaga Harjumaa suurimaks, sama suudab Vanamõisa küla entusiastlik aktiiv ilmselt teha ka advendiaegse jõulumaa. Eeldused on igatahes olemas, vabaõhukeskuse infrastruktuur erinevate hoonete ja katusealuste näol, lõkkekohta ja mänguväljaku toel, annab ilusatele ideedele kõvasti jumet juurde.

Detsembrikuu üheksa päeva kestel muutub Vanamõisa vabaõhukeskus tõeliseks talviseks imedeaiaks. Püsti pannakse mitu eripalgelist tegevuskoda, alustades kohast, kus jõuluhärra isiklikult tulijatele lugusid pajatab, pöske paitab ja imedesse uskuma paneb, lõpetades sepikojaga, kus puhastverd sepp oma võimsaid tööriistu alasi kohal demonstree-rib ja soovijatele õnnetina kätte jagab. „Sinna vahele mahuvad

veel maiustuste püstkoda, kus toiduvärvide ja martsipanipal-likesest igaiüks oma jõulumagusa saab vormida, meisterdamise ko- jas saab kallitele oma kätega kin- gitusi valmistada. Loomulikult on ka temaatiline etendus, saan- isõit, mis ei jää ära isegi siis, kui ilmataat lund ei anna, hobuste asemel rakendame saani ette siis mootoripõhise hobujõu. Tallis on väljas valik kodumajapidami- ses leiduvatest loomadest, lehma saab elu suuruses näha, näppida lamba villast selga ja küülikute

armsust imetleda,“ toob jõulu- maa projektijuht Katrin Krause näiteid, mis kõik Vanamõisas detsembrikuus juhtuma hakkab. Kui lund ja külma on, rajatakse kindlasti ka liuväli ja lumelinn.

12.-13. ja 16.-20. detsembril on jõulumaa avatud gruppide- le – olgu nad lasteaedade või koolidest või kasutagu neid fir- mad oma inimeste lastepidudeks. Grupi suurus algab minimaalselt 24 jõuluootuses mudilastest. Pä- kapikud juhivad lastegrupid läbi kõikide tegevuskodade, lisaks on

pisike jõulutendus ja soovijad saavad soetada ka väikse supipau- si või kingihea.

14.-15. detsembril on aga te- gevus suunatud peredele, toimub käsitöö ja temaatilise toidukraa- miga turg, kõik tegevuskodad on avatud, neisse saab sisse piiluda ja osa võtta. „Sel nädalavahetu- sel ootame jah peresid isekeskis või sõpruskondadega mõnusalt aega veetma, tegevused toimu- vad jooksvalt, ei pea kusagile ette registreerima ega pikalt plaani pidama. Saab kulgeda omas rüt- mis, nii, kuis tuju ja tegutsemis- tempo lubavad,“ ütleb Krause.

Kui perepäevadel on perepi- let 8 eurot ja ka grupitellimisel osalemine 8 eurot, siis rõõmus- tab Krause ka selle üle, et MTÜ Nelja Valla Kogu toel saavad ligi 2000 last jõulumaa kogemuse päris priilt kätte. Nii Kiili, Saue, Saku kui Harku koolidest-laste- aedade saavad mudilased üritu- sest osa tasuta. Ühtekokku loo- davad korraldajad jõulurõõmu pakkuda 7000-le lapsele.

Lisainfo ja grupibronee- ringud: <http://joulumaa.vabaohukeskus.ee/joulumaa/>

HARIDUS**Kui Villem emaga lasteaeda jõudis...**

1. Ehk ei oskaks seda halli fassaadiga maja laste omaks pidadagi, aga 15. oktoobri hommik Tuleviku tänav 3 juures andis veenva vastuse: poisid-plikad vanemate käekõrval, pilgud õhinas või pisut pelglikud, mõni debütdandile sobivalt printsessikleidis, teine mahuka seljakotiga, kus kõik esimeseks päevaks vajalik kaasas – lemmiklelust vahetussussideni. Pole kahtlustiki - see on uus lasteaed. Kui Villem emaga lasteaeda jõudis, särasid rühmatubade tuled sügishommiku hämaruses koduselt.

2. 4-aastase poisikese jaoks on see juba teine lasteaiaaia, eelmine oli kodust kaugel, nüüdne palju lähemal ja magusat uneaega hommikuti tunnikesse võrra kauem. Villem nendib küll asjalikult, et õösel oli natuke põnev ja ta eriti ei maganud, aga muidu tundub noorhärna oma uue lasteaia uksest sisenedes väärilt rahulik. Mis sest, et mõnel uuel kaaslasel ka silmad rühmaruumi sisenedes pisut pisaramärjad on. Villem võtab oma kombeka rahulikult seljast, koos uue õpetajaga kleebitakse riietusruumi kapile poisi-nimeline silt ja sätitakse riided puule. Ta piidleb silmanurgast hindavalt kõrvalkapi juures sehkendavat patsidega plikat, võtab siis selja- kotist julgestuseks mänuguato pihku ja ongi valmis rühma minema.

3. Seal käib juba elu. Paar poisikest toimetavad toanurgas olevas mängu- köögis, terve punt pisikesi on kogunenud vaibale ringis ümber õpetaja, mida nad seal teevad, Villem hästi ei näegi, aga see tundub tore. Tema ei saa veel ühineda, sest enne tuleb seinatahvlile oma nimi kirja panna. „Kas oskad ise, või kirjutati sinu eest?“ küsib nooruke õpetaja. „Ise,“ on Villem konkreetne ja kribab kriidiga pisut kohmakad tähed.

4. Nüüd emmega magamistuppa, vaja oma voodi valida ja sellele ka ni- mesilt peale kleepida. Justkui kolme sahtliga kummutist valib Villem välja keskmise aseme ja poetab pidžaama padja alla.

5. Kuigi mõnel lapsel on ka ema või isa rühmaruumis platsi sisse võtnud, et võsukesel kohaneda aidata, siis Villem teeb rõõmsalt emale tsau-kalli ja esimene lasteaiapäev on alanud. Temal ja veel pea sadakonnal väikesel sauevallakal. Uues lasteaias. Tuleviku tänaval. Kohe saab hommikusööki, laud on juba kaetud.

ETTEVÕTLUS

Saue valla ettevõtlusmaastik võib täieneda kõrgtehnoloogilise kirurgiainstrumentaariumi tootja Karl Storzi kontserni äriüksusega

Laagrisse, raudtee ja Pärnu maantee äärsesse äritsooni, loodetakse 2015. aastaks püsti panna uus äri- ja tootmishoone, kus Saksa päritolu emaettevõtte tütarfirma Karl Storz Video Endoscopy Estonia OÜ monteerib spetsiifilisi tohtrite tööriistu – organismi sisevaatluseks kasutatavaid endoskoope.

KV
KODUVALD

KODUVALD
annely.sumre@
sauevald.ee

Karl Storz on Euroopa suurim endoskoopide tootja, peakorteriga Saksamaal. 68 aastat edukat äritegevust on võimaldanud laiendada ühe mehe pereettevõttel nii Euroopasse kui Ameerikasse, omades allüksusi 39 riigis ja pakudes teenistust ligi 6000-le töötajale. See maailmanimega kontsern rakendab tehnoloogiat uusimaid saavutusi seeriatootmises ka oma Eesti tütarettevõttes.

Täna tegutseb Eesti rakuke Tallinnas, aga olemasolev tegutsemispind hakkab kitsaks jääma. Nii otsustati rajada uus tootmishoone ja valik on hetkel langetatud Saue valla kasuks. Peamiseks otsustuskriteeriumiks oli toimiva logistikaga väljaarendatud äripiirkond. Millal n-ö kopp maasse lüüakse ja seinad kerkima hakkavad, ei julge ettevõtete juht Tõnis Pilvisto ennustada, oleneb detailplaneeringu menetlusprotsessi kiirusest, kuid optimistlik plaan näeb ette uste avamist 2015. aastal. Praegu on planeering algatatud ja kehtestamiseni loodetakse jõuda tuleval kevadel.

Kuna tegemist on väga põneva tootmisharuga, kus kombineeruvad peenmehaanika ja kõrgtehnoloogia, käsitöö ja seeriatootmine, sättis toimetaja end ettevõttesse kohvile ja püüdis aru saada, kuidas haiglaserialidest nähtud kurgust, kõrvast ja muudes kehaavades sisseuunatavad kaameratega ja valgustusega vidinad siis päriselt töötavad ja kuidas neid tehakse.

Rutiinitaluvus, ülim tähelepanuvõime ja näpuosavus

Valgete ja roheliste laudade taga istuvad keskendunud nägudega inimesed, pigem on seltskond nooremapoolne (keskmine vanus on 38 aastat, kinnitab Pilvisto), on nii naised kui mehed (suhe on 40:60, pakub Pilvisto), kokku sadakond töötajat. Sisekord on üsna range, töölauda tahab kohvitopsi ja küpsisepakiga

Ettevõtte juht Tõnis Pilvisto näitab inimese mao mulaaži, suunates peenikese sondi (no nii poolesentimeetrise läbimõõduga) imiteeritud söögitoru kaudu maku. Sond ise on liikuv ja paindub ja selle sees on kaabel, mille ühes otsas on kaamera ja teine on ühendatud monitori külge.

asja ei ole, keelatud on ka telefoniga rääkimine, töötaja tähelepanu ja fookust ei tohi miski eksitada. Iga liigutus on protokollitud, juhendid, millest töötajad lähtuvad, on lehekülgede kaupa pikad, mingit isetegevust ja algatust lubada ei saa. „See tootmisvaldkond on ilmselt kõige rohkem dokumenteeritud protsess kohe kosmetotööstuse järel,“ iseloomustab Tõnis Pilvisto. Kontroll ja järelkontroll ja pisteline kontroll – need on tööprotsessi lahutamatud osad. Olemas on kohe vastavad ametkohad, kontrollijad, kelle igapäevatööks ongi kolleegide kokkupanu ülevaatus.

Karl Storzi Eesti üksus, mis muide on tegutsenud juba 1994. aastast, on keskendunud painduvate endoskoopide tootmisele. See keeruline vidin koosneb optikast, mehaanikast, elektroonikast, tarkvarast ja selle kokkupanemine eeldab väga head käelist tegevust. „Mudelid saavad siin suurepäraselt hakka, silmad, käed ja pea peavad koos töötama,“ kirjeldab tootmis-

juht Elvar Laurik töötajale vajalikke kompetentse. Samas on elu näidanud, et uute inimeste värbamisel on vast kolmandik töölesoojijatest võimelised lugema ja aru saama tehnilistest juhenditest ja omavad ka peenmehaanikas vajalikku näpuosavust. Kui näiteks Saksamaal saab sellist asja õppida, nimelt on sealsetes koolides võimalik valida kirurgiriistade mehaaniku kutse, siis Eestis toimub väljaõppe ainult töökohas.

Lisaks sajab inimesele tootmises on ettevõttes ka oma arendustiim, kes omakorda disainib algvidinaid mitmete meditsiiniseadmete valmistamiseks, mitte ainult Eestis toodetavate endoskoopide jaoks, vaid tervele Karl Storzi kontsernile.

Alternatiiv lahtisele operatsioonile

Endoskoop on optiline seade inimorganismi sissevõetavateks. Aga mitte ainult, seda kasutatakse ka loomade ravimises ja tööstuses raskesti ligipääsetavate kohtade vaatluseks. Meditsiinis sobivad

vaatluseks kõik inimese (või looma) kehaavaused.

Härra Pilvisto näitab toimetajale inimese mao mulaaži, et endoskoobi kasutamist võimalikult ilmekaks teha. Ta suunab peenikese sondi (no nii poolesentimeetrise läbimõõduga) imiteeritud söögitoru kaudu maku. Sond ise on liikuv ja paindub ja selle sees on kaabel, mille ühes otsas on kaamera ja teine on ühendatud monitori külge. See võimaldab maos millimeetri täpsusega üle vaadata kõik koed ja kumerused ning kuvada see reaajas monitoriekraanile. Sondi abil saab uuringupiirkonda sisestada näiteks näpitsad, millega saab võtta koeproove, sulgeda verejookse, süstida ravimeid.

Folklooris nimetatakse seda mao sisevaatluse protseduuri mõõga neelamiseks. Pilvisto selgitab, et kuigi see ei ole inimese jaoks väga meeldiv protseduur, on see siiski talutav ja mis peaaegu – alternatiiv keha füüsilisele kahjustamisele.

Firmas monteeritavate ühikute

LISAINFO

Karl Storz Video Endoscopy Estonia OÜ

Käive 2012: 22,5 miljonit eurot

Kasum 2012: 3,1 miljonit eurot

Pikaajalisi investeeringuid: 7,4 miljonit eurot

Töötajaid: ca 160

koguseid ja võimsusi ei taha Pilvisto konkretiseerida, sest: „Me ei saa rääkida ainult Eesti tütarfirmast eraldi. Seda ei saa lahutada kogu kontsernist, see on väga integreeritud struktuur.“ Küll aga mõnab ta, et uue maja ehitamine Saue valla on ajendatud prognoosidest, et nõudlus toodetele on kasvamas. Massiivset laienemist kohe ei toimu, aga siiski julgeb mees ennustada ka uute töökohtade loomist. „Kui laieneme, siis ei tähenda see kahekolme uue töötaja palkamist, pigem ikka personali mitmekordistamist,“ ütleb Pilvisto. ■

Eakate ühendus Pihlamari tegutseb taas

Ehk olete kuulnud, et tegutseme juba 17 aastat. Siin me oleme ja ootame ka teisi eakaid meie sekka!

Aktiivsed vanaprouad, kes te tahate meie tegemistest rohkem teada ja neist ka osa saada – annamegi

teile teada, et eakate naiste selts Pihlamari saab kokku igal kolmapäeval kell 13 Laagris Kuuse 27 ruumides. Kohtume, et koos näputööd teha, arutada erinevate sündmuste ja ka ekskursioonide korraldamist. Kokatoimkonnad

valmistavad lõunasöögi ja saame ka kord nädalas omavahel suhelda.

Aga aktiivsed oleme me ka teistel päevadel, nii et kui näiteks on soov natukene ennast liigutada, siis esmaspäeviti kell 11 kohtume Saue valla Kultuurikeskuses tant-

sulise liikumise tunnis.

27. novembril kutsume kõiki tantsuhuvilisi eakaid 60+ Saue valla Kultuurikeskusesse kell 12 kohtuma seniortantsurühmadega Tallinnast ja Sakust. Õpime selgeks mõned tantsud ja saame

omavahel tuttavaks.

Võtke aga julgelt ühendust ja helistage Elju Vakkermannile numbril 5272 715. Kõik uued osalejad ja uued ideed on teretulnud! Ja kui enne mahti pole, siis kohtume detsembris eakate jõulupeol!

PERSOON

Mainekas ajakirjas avaldatu: „See ei ole au ja kuulsuse küsimus, vaid et näidata, kui pagana ilus on loodus.“

Oktoobris ahhetasid sajad netikommentaatorid ühe karupoja foto üle, mis avaldati National Geographicu paberväljaandes. Hetke, kus nunnu olemisega mesikäpp mõnusalt puu najale toetub, käpad kenasti kõhul, püüdis kaamerasse Erik Mandre, Kiia küla mees. Kuulsaks saanud karupoeg on pärit küll hoopis Vene-Soome piiriäärsest taigast, aga samavõrra ägedaid kaadreid on mees saanud ka Saue valla kohalikest metsadest.

KV
KODUVALDKODUVALD
annely.sumre@
sauevald.ee

Erikuga kohtumine oli toime-
taja jaoks kergemat sorti déjà
vu hetk. Kolm aastat tagasi,
samuti vallalehe novembrinum-
bis, oli seesama mees persooniloo
kangelane, aga hoopis teises võt-
mes. Siis kirjeldas ta värske isana elu
paarikuiste kolmikute kõrval. Täna
räägib Erik sellest, kuidas kolme pi-
sipoja ja pereelu kõrvalt on võimalik
aeg-ajalt metsa putkata ning tabada
fotoobjektiiviga imelisi hetki loo-
mariigist.

Esmatähtis on loodus ise

Erik räägib loomadest lummuvaid
lugusid. Põdra pruunide silma-
dest, mis inna-ajal servast kergelt
veriseks-punaseks muutuvad, karu-
dest, kes vastupidiselt levinud aru-
saamale ei ole sugugi tõntsa-tõntsa
tegutsevad aeglased isendid, vaid
vajadusel vägagi kiiresti ja osavalt
liikuvad. Kirjeldab innustunult tet-
rede varahommikusi mänge ja tun-
net, mis valdab, kui oled nelja mets-
kuldli poolt sisse piiratud. Räägib
neist nagu mõni teine oma vanadest
sõpradest.

Ja üsna kodus ja omade keskel
tunneb Erik end looduses tõesti. Ta
kinnitab, et esmatähtis tema jaoks
ongi just metsades-niitudel rändam-
ine, kõige enam naudib ta just
varahommikusi tunde, mil loodus
ärkab, selle hääli-lõhnu-värskust.
Kuigi jah, viimased kolm aastat ta
varahommikuti metsa just tihti ei
jõua. Need aastad, mil kella nelja
ajal öösel metsa sai mindud ja sealt
kella üheksaks hommikul tööle, nii
mitmeid öid järjest, mees endale
enam lubada ei saa. Kolmikute kõr-
valt sellist jaksu enam ei leia, kuigi
päriskäsi keelanud Erik oma hobi
endale siiski ei ole. Kookuleppel
abikaasaga saab ta ikka ajuti metsa-
loa, olgu siis koduaknast paistvasse
tihnikesse või Vene-Soome piiri
äärseesse taigasse.

„Ma muutun päris rahutuks, kui
ma ei saa ajuti metsa akusid laadi-
ma minna,“ tunnistab Erik. Oma
kõige parema ööune on ta maga-
nud just metsas varjeputkas, karud
ümberringi müttamas. Teinekord
on ta telgi üles sättinud metsa, et
lihtsalt olla looduse keskmes, kuu-
lata ja tunnetada looduse võlu ja
ilu. „Oled seal endamisi ja vaatad,
millist näitemängu loodus pakub,“
kirjeldab Erik oma laadimishetki.

Kuulsust toonud karupoeg

Vene-Soome piiri äärest on pärit
kuulsust kogunud karupoja puhke-

hetke foto. „Eestis on karusid küll,
aga siin ei ole nende pildistamise
võimalused parimad. Selleks, et
karu lähedalt ja häirimatult vaadel-
da saaks, on kindlasti vaja spetsiaal-
selt selleks kohandatud varjet, mis
sind karule ei reedaks. Karul on ää-
retult hea kuulmine ja haistmine,“
teab Erik. Soome-Vene piiriäärseid
metsad pakuvad parimat võimalust
karude vaatlemiseks. Alates juba
valgusoludest, suvel on seal praktili-
selt 24 tundi valge, ja lõpetades aas-
tatega sisse töötatud varjetega. See
ei ole juhuslik metsatukka minek,
vaid fotograafidele on seal spetsiaal-
sed varjed, mida ümbritsevad karu-
de harjumuspärased liikumisrajad.
Eeltöö on looduse pildistamise juu-
res väga oluline. Järjekindlalt varjet
küllastades, võib karu pildile saada
Eriku hinnangul peaaegu igaüks,
aga et sest pildist saaks ka ahhta-
misväärne teos, on vaja juba tead-
misi, kogemusi ja kuhjaga õnne.
Arusaamist karu käitumistavade-
st, oskust tajuda kompositsiooni ja
näha detaile - see kõik tuleb koge-
musest najalt. See, millise hetke osa-
liseks sa saad, on aga paljuski õnne
küsimus.

Ja õnne Erikul oli. Tulemus
kohtumisest pisikese karuga sai nii
hea, et kui ta esimest korda elus
National Geographicule just selle
pildi saatis, jõudis see ka paberile ja
sadade tuhandete loodusfoto nau-
tijate huviorbiiti. „Kogu maailm
saadab sinna pilte, loomulikult on
uhke tunne, et just minu oma aval-
damiskõlblikuks tunnistati. Miks
ma just selle foto saatsin, ei oska-
gi öelda, üheltpoolt oli see selline
nunnumeetri pilt, teisalt mulle tun-
dus, et sellist hetke ei ole ma varem
karufotodel näinud. Aga eks see ole
sisetunde küsimus. Mul on sadu ka-
rupilte veel, sellest samast õhtustki,
aga see tundus kuidagi eriline,“ üt-
leb Erik. Küsimusele, kas avaldami-
sega kaasnes ka kopsakas honorar,
raputab Erik naerdes pead. „Raha ja
au ei käi alati käsikäes“, nentis Erik.

Mees pani rõõmsa teate oma
foto mainekas loodusajakirjas aval-
damise kohta välja oma Facebooki
seinale ja sealt see meediatorm
lahti läkski. Pole ka ime, sest kui
sporditerminoloogiat kasutada, on
tegemist lausa olümpiamedalivääri-
lise tulemusega ja eestlastest on ses
valdkonnas sinna löögile pääsenud
vaid üksikud. Paar päeva peale seda
oli Eriku telefon punane, mehe loo-
mapiltidega veebileht jooksis kinni,
ei pidanud sadade ja sadade vaataja-
te koormusele lihtsalt vastu. Nüüd
saab ta tellimusi just selle vene karu-
poja pildi osas üle maailma.

Lummatud suurimast

Aga tegelikult on Eriku lemmik-
metsaisend hoopis põder. Seda
loomu käib ta spetsiaalselt metsas
otsimas, nõudku see siis kümne-
te kilomeetrite maha marssimist,
kasvõi varbad jääs ja püksipõlved
roomamisest märjad. „Miks põder?
“See on vist tema suurus ja rahulik
olek, mis mind köidab. On üsna au-
kartustäratav hetk, kui vaatad mõne
meetri pealt põdra silmadesse. No-
jah, ikka tema suurus ilmselt,“ põh-
jendab Erik oma kiindumust just
selle looma vastu. Põtradega kohtu-
mised on minu jaoks alati erilised,
võibolla suuresti ka selleks, et nen-

□ Karupoja puhkehetk – Eriku vast ehk kuulsaim foto, mis avaldati mainekas ajakirjas National Geographic.

dest sai suuresti alguse minu mets-
loomade pildistamine.

Kusagile Aafrikasse fotoreiside-
le minek, kus piiratud tingimustes
lastakse ühel pool niitu gepard lahti
ja pannakse teisele poole jänes pei-
butiseks jooksmas ja öeldakse, et tee
nüüd pilti, Erikule ei imponeeri.
Esiteks sümpatiseerivad talle põhja-
maa loomad ja teiseks ei poolda ta
sellist kunstlikkust. Tema pildid on
tehtud kõik vabas looduses loomu-
likes tingimustes.

Loodus teeb paremaks inimeseks

Ja see haakub ka mehe teise mis-
siooniga - tutvustada inimestele
põhjamaa loodust kogu selle che-
duses. Erik on kurvastavalt kindel,
et inimese loodusest võõrandumise
protsess aina jätkub. „Olen näinud
kusagil foorumis pilti, kus põder
jookseb üle tee ja all on küsimus,
et kas keegi teab, mis loom see on,“
ei varja Erik oma hämmeldust. Nii
ongi ta eriti rõõmus, kui mõni tema
pilt pälvis tähelepanu - ehk saab
mõni vaataja sama särtsu osaliseks ja
seab ka sammud vahel metsa poole.

Nii nagu looduses liikumine
sai Eriku jaoks omaseks juba lap-
sepõlves, on ka kaamera olnud
tema sõber ammusest aegadest.
Erik alustas ikka n-ö vana kooli

fotograafia sees, peitis temagi end
suletud uksega vannitupa, pani
punased lambid põlema ja ilmutas
ise pilte. Üllatavalt soetas ta oma
esimese digikaamera alles 2007.
aastal. Esimesed filmi peale tehtud
loodusfotod on mehel alleski veel ja
aeg ajalt heidab ta endiselt neile pil-
gu. Mõned vanemad looduspildid
on mul samuti endiselt koduseinu
kaunistamas. „Mõnda ei raatsi liht-
salt maha võtta, selline emotsioon
on seal sees, kuigi peale on tulnud
palju paremaid kaadrid,“ mõtiskleb
Erik.

Digitaalses fotoalbumis on Eri-
kul karudest-põtradest ilmselt rohkem
pilte kui oma pisipogadest. Lapsed
püüab kaadrisse pigem ema, aga
nüüd, kus poisid juba suuremad
(3-aastased), kavatseb Erik nendega
rohkem just looduses aega veetma
hakata. „Kindlasti hakkame koos
põtra vaatamas käima,“ lubab Erik.
Kas neist kolmest poisist ka foto-
graafia huvilised saavad, ei saa prog-
noosida, aga loodusvõhikuid neist
kindlasti ei saa. Sest inimene, kes
oskab loodust nautida, on päriselt
ka parem inimene.

See sõnum Eriku suust on öel-
dud sellise veendumusega, et vastu
vaideld kriti ei kannata.

ERIKMANDRE.PLANET.EE.

PÄRIMUS

Need vanad armastuskirjad

1997. aastal leidsid Saue mõisa omanikud Elgi ja Jaan Kriisa remondi käigus ühe laetala alt mõned vanad kirjad, mis kuulusid Straelbornide perekonnale. Omaaegse Saue kandi mõisahärra kirjutised oma noorele pruudile tuuakse kaasaegse sauevallaka silme ette kahes osas, selles lehes natuke ja jätk järgmises.

HELLE KOPPEL, Saue Kodu-uurimise Seltsing

Tänavu jaanuaris usaldas Elgi Kriisa mõisast leitud kirjad Evelin Povel-Puusepale, kes need arvutisse skaneeris ning mulle dešifreerimiseks ja tõlkimiseks lähetas. Aegade jooksul on niiskus kirju kahjustanud, kirjapaber on tükati rebenenud ja plekkidega, tekst on laiali valgunud, mõnes kohas kustunud, mistõttu laused jäävad puudulikuks. Viiest kirjast neli on kirjutatud Wilhelm von Straelborn, ühe tema ema. Kirjadest arusaamine nõudis palju aega, mõni osa tekstist jäigi arusaamatuks, kui lause polnud tervikuna säilinud. Niisiis pole tõlked sõna-sõnalised, kuid mõte peaks siiski olema arusaadav.

Meiekandi mõisarahvas

Straelbornid olid Saue (sks Friedrichshof) ja Vanamõisa (sks Wannamois) mõisate viimased omanikud enne mõisate ülevõtmist Eesti Vabariigi poolt 1919. aastal. Tegemist on Vestfaalist pärineva vana aadlisuguvõsaga, kelle esimesed liikmed jõudsid praegusele Eestimaaile juba 1547. aastaks. Tulvane Saue mõisahärra Wilhelm Reinhold Otto von Straelborn sündis 19. veebruaril 1848 Kose-Uuemõisas. Tema isa Friedrich Wilhelm von Straelborn oli teinud karjääri sõjaväelasena, ema Wilhelmine Louise von Kotzebue oli tuntud maadeavastaja ja mereväeohvitseri Otto von Kotzebue tütar.

Wilhelm oli nende ainuke laps. Ta käis Tallinnas Rüütli- ja Toomkoolis ning astus seejärel Tartu Ülikooli õigusteadust õppima. Ta abiellus 2. detsembril 1870 Tartus Elise Sophie von Tiesenhauseeniga (1852-1931), keda tunti ka hellitusnime Lisinka järgi.

Lisinka isa Adelhard Johann von Tiesenhauseen liikus elu jooksul palju ühest elupaigast teise, emapoolse suguvõsa von Brevernite põhieelupaik oli Kärša (sks Kersell) mõis Väike-Maarja kihelkonnas. Lisinka oli kuues laps seitsmelapselises peres. Ta oli Ahja mõisniku Conrad von Braschi kasutütar. Braschidega säilivad Straelbornide perel tugevad sidemed paljude aastate jooksul.

Pole teada, kus toimus Wilhelmi ja Lisinka esmakohutamine – kas Tallinnas, Tartus või hoopis mujal. Välistatud ei ole ka lapsepõlvetus, kuna aadliperekonnad Eestimaal olid tugevasti läbi põimunud sugulussidemetega.

Wilhelm von Straelborn ostis

Saue mõisa 1871. aastal ja Vanamõisa mõisa tosin aastat hiljem, kui pere oli kasvanud juba neljalapseliseks. Kahes lähestikku asuvas mõisas arendati välja ühismajapidamine. Vanamõisas pole Straelbornid kunagi elanud, see oli antud rendile ja majapidamist juhtis valitseja.

Kirjad täis hellust ja armastumust

Pöörame nüüd ajaratka 143 aastat tagasi ja laseme rääkida kirjadel, mida noor, 22-aastane Wilhelm lähetas oma Ahja mõisas või Tartus viibivale pruudile, vaid 18-aastasele Lisinkale siis, kui nende laulatuseni oli jäänud pisut üle ühe kuu. Need kirjad on täis armastust, õrnust ja hellust, kuid kõnelevad samal ajal ka peiu mõneti karmist, kuid samas humoorikast hinnangust oma senisele buršielule ja hoolikast ettevalmistusest ühise kodu sisseseadmiseks Sauele.

eluvuist, kuidas elama ei peaks. Meeletult joonud ja kaarte mänginud, vahepeal pro forma ka jahil käinud, ilma et jännesabagi oleks näinud – see kõik polnud huvitav, oli kõrvaline; peaasi aga oli hommikusöök, mis tõe- pooldest oli väga maitsev.

Neljapäeva õhtul jõudsin Revallisse tagasi, ja juba reedel varakult sõitsin oma valdusi üle vaatama. Eile õhtul tulim ma sealt tagasi, pidin aga tugeva peavalu tõttu kobe pikali heitma, ja kirjutamisest ei tulnud jälle midagi. Nii jäidki mulle täna hommikul ainult vähesed minutid posti äraviimiseks, et sulle teada anda, et ma ikka elus olen ja sind armastan, et sa postipäeval kirjata ei jääks ning päris hulle mõtteid ei mõtleks. Ela

la rongiga üle Peterburgi ning kobe varsti vajalikud abinõud tarvitusele võtta.

Ela hästi, Lisinka, sind suudleb sinu Wilhelm

Teine kiri järgmisest päevast on palju pikem. Väljavõtte sellest lasivad Wilhelmi tundma õppida uuest küljest – tema praktilisus asjade korraldamisel, olgu siis tegemist pulmapeoga või noorpaari söiduga Tartust ühisesse kodusse Saue mõisas Rakvere ja Tallinna kaudu äsjaavatud uut raudteeliini kasutades. Hellust ja õrnust, armastumust ja kerget etteheiteid jätkub sellessegi kirja küllaga. Kuid Wilhelmile meeldib ka aasida pruudi väikeste nõrkuste ja harjumuste kallal ning seda teeb ta mõnuga.

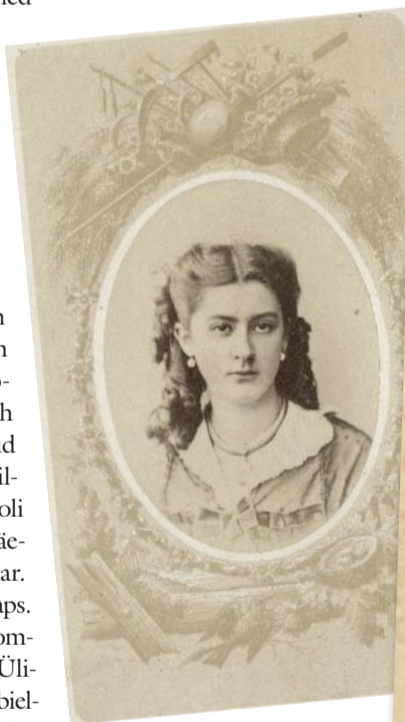
nüüd samuti teha? (Sõita tollaga) kuni Rakvereni, saata see sealt tagasi, kasutada rongi, ja siin jaamas ootab meie töld, mis meid kodukohata toob. Nii hoiaks kokku üle 100 versta, mis pole piasia kerge tolla puhul ja vähemalt 7 tundi, mis mulle samuti arvessevõtmist väärt näib. Rong väljub Rakverest kell 10 hommikul, seega peame kell 9 või hiljemalt pool kümme Tartust välja sõitma, et õigeaks ajaks kohale jõuda, mis, ma arvan, päris hästi ei klapi vanemate pulmaplaanidega, kuna nemad soovivad, et pärast peaks veel tantsida saama. Tegelikult peaks ju supeega vääriskas lõpp antama. Veelkordne tagasihoidlik küsimus: kas see on siis tingimata vajalik? Kui niisugune lõpetamine tõe- pooldest tingimata vajalik peaks olema, tuleks laulatus natuke varem teha ja siis kogu rahvale söömaaeg, mis õigupoolest pole ei lõuna- ega õhtusöök. Kuid ma olen veendunud, mida praktilisemad te olete, seda paremini see teil välja tuleb.

Kui me peaksime raudtee valima, tulen ma kibitkas, mille ma Peterburist selle jaoks tellisin ja mis neil päevil raudteed mööda kohale peab jõudma. Peggist on väga armast, et ta meile oma tölda pakub, kuid ta ju vajab seda ise, et Friedrichshofi tulla.

Ja nüüd paistab veel kuu nii heledasti mu tuppa, üsna samamoodi kui tol juuniõhtul Ahjal, ma tunnen jälle su suudlust oma rinnal, ma ei suuda rohkem kirjutada.

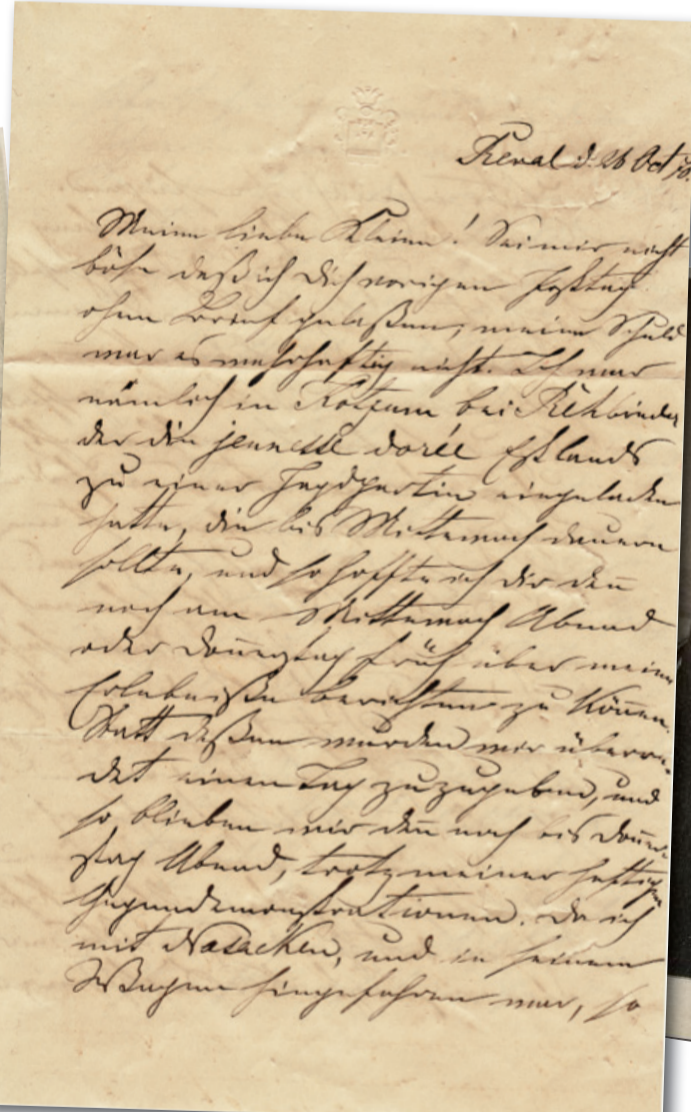
Väike paus tegi mulle head, nüüd saan jätkata. Lükasin tooli akna alla, nii et kuu mulle otse näkku paistis, süütasin paberossi, seejärel kustutasin tuled. Paberossil polnud seekord rahustavat mõju ja seepärast otsustasin, et see siiski pole sama kuu, mis tookord paistis, sest siis polnud see nii ümmargune. See mõte rahustas mu täielikult, süütasin tuled uuesti, ja nüüd saan jätkata.

Jätkub detsembrikuu vallalehes

Reval, 26. okt. (18)70
Mu kallid väikeke! Ära ole pahane, et ma su eelmisel postipäeval kirjata jätsin, olen süüdi, kuid mitte põhjuseta. Olin nimelt Kodasool Rehbinderi juures, kes Eestimaa jennette doree oli kutsunud külaliseks jahile, mis pidi kestma kesknädalani, ja nii lootsin ma veel kesknädala õhtul või neljapäeva hommikul sulle oma lubaduste täitmisest aru anda. Selle asemel lasksin end ümber rääkida üheks päevaks, ja nii jääme veel neljapäeva õhtuni, vaatamata minu ägedale vastupuiklemisele. Kuna ma koos Nasackeniga tema tollas kohale olin sõitnud, siis pidin ma temaga koos olema.

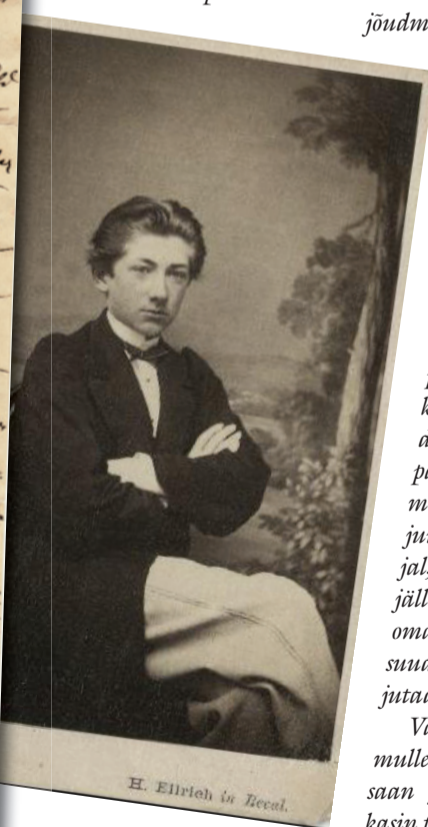
Niisiis oli see minu nooruse ja poissmehepõlve luigelaul. Meenutus

hästi, südameke, järgmises kirjas kirjutatan vastu põhjalikumalt.

Kui sa soovid, Lisinka, määrata 2. detsembril pulmapäevaks, ei tule loomulikult mõni teine päev kõne allagi. Mul pole selleks mingit põhjust.

Suudle ema kätt õige, õige südamilikult nende vähest sõnade eest, mis ta sinu kirjale lisas, need ei öelnud mulle midagi ja ometi tähendasid nii palju. Peggist teatas, et viimane laev Riüst jõudis kohale, mööbel aga mitte. Seda tuleb nüüd küll lasta tul-

Reval, 27. (oktoober 1870)

Mu truu naisuke!

Tulen just väga mõnusalt veedetud perekonnaõhtult vanaema juures. Otto ja Adelchen, kes olid eile Kersellist (Kärša mõisast) siia kohale jõudnud, olid ka seal ja esimene neist viis mind väga heale mõttele – ta oli teinud vanadele ettepaneku rongiga Rakverre sõita ja sealt edasi tema tölda kasutada. Miks ei võiks meie

KLUBI
LAAGRI TERVIS

Tule trenni!

Peale trenni võid
lõõgastuda aurusaunas.

Sinu tervis
on sinu kätes!

Veskitammi 22
(Laagri Kooli hoones)

www.laagritervis.ee **BODY STYLING**

JÕUSAAL

ZUMBA

SHAPING

JOOGA

PUMP FX

TBA

AUHINNAFOND
600 eurot
peaauphind 300 eurot

**FOTOKAS ON SUL
OLEMAS, EKS?**

LÕÕ SIIS KONKURSIL KAASA

- pildista üles oma kodukoht,
- pane mõni armas pärimuslugu visuaalsesse võtmesse
- püüa naabritüdruk kaardrisse,
- komponeeri fotoobjektiivi ette kujutelmilusast elust Saue vallas
- ära pelga ka elu inetumat, aga samas põnevamat poolt

• PEAASI, ET TULEMUS
KÕNETAKS JA OLEKS
SAUEVALLAOMANE
tähtaeg 15. november 2013

LISAINFO
WWW.SAUEVALD.EE

JANERE

kinnitusvahendite tehasekauplus

POLDID·MUTRID·SEIBID·ANKRUD·TÜÜBLID·KRUVID·PUURKRUVID
KATUSEKRUVID·NEEDID·KINNITUSNURGAD·KEERMEVARDAD·TRAADID
ARMATUURVÕRGUD·NAELAD·LÕIKEKETTAD·PUURID·TERASTROSSID

JANERE 18

November on
sünnipäevakuu!

Tule vaata eripakkumisi

NOVEMBRIS AVAME TULEMAST!
uue kaupluse - Forelli 10

Põldmäe tee 12, Vatsla küla, Saue vald
Avatud E-R 8-17 www.janere.ee

**6. DETSEMBRIL KELL 11.00
ADVENDIPIDU**

kultuurikeskuses Laagris
EAKATELE JA ERIVAJADUSTEGA INIMESTELE

kavas
vallajuhtide tervitus, väike pidulaud
muusikalised etteasted, üllatuskingitused

Buss väljub küladest Laagrisse

Maidla mõisa juurest 9.15
Aasmäelt Kasesalu 6 9.30
Uku bussipeatuselt Pärnu mnt 9.40
Ailast (vana koolimaja juurest) 9.45
Valnguh (mõisa juurest) 9.50

Vanamõisast Rõika tn ots 10.05
Alliku seltsimaja juurest 10.10
Hüüru veski juures 10.15
Harku hooldekodu teerists 10.20

Koju saab samuti bussiga

Lisainfo: 654 1136

Sul on kodus igav??
Tule meiega koos laulma!!

Reedel, 15. novembril kell 18:00
toimub Saue valla Kultuurikeskuses
Laagri, Veskitammi 8 lauluklubi õhtu

Istume kohvitassi juures ja :

> Kuulame, mida huvitavat räägib meile oma
tegemistest kavaaegne saekas Toivo Asmer, kes on
lähkelt nõus ka meie küsimustele vastama

> laulame koos teada-tuntud, armastatud ja
kuulsaks lauluid laule

POLE MEIL SINUGA IGAV

Võta kaasa oma lustlik meel

Üritusel osalemise tasu on 3 eurot.

Ansambel „Pihlamari“
Lisainfo tel 508 3223

SAUE VALLA
KULTUURIKESKUSES

Veskitammi 8, Laagri

30. NOVEMBRIL KELL 12

«LUMEMEES»

joonisfilmis ja muusikas
noorte muusikate esituses
Sirje Liivi ja Ingrid Telleri
juhendamisel

VAATAME JOONISFILMI
JA KUULAME FILMI MUUSIKAT

SAUE VALLA Kultuurikeskus
Sirje Liivi ja Ingrid Telleri
juhendamisel

Kadrisimman
30.novembril 2013.a
algusega kell 19.00
Jõgisoo Seltsimajas

Muusikat mängib ansambel Väliharf
Pilet 10 eurot (sisaldab suupisteid)

Erivajadustega laste
jõulupidu
7. detsembril kell 13.00
Saue valla Kultuurikeskuses

- jõuluetendus „Valge Vares“ Tallinna Lasteteatrit Lepatriinu,
- Jõuluvana koos kingikotiga
- märtsipani töötuba, kus lapsed saavad ise meisterdada päkapiku või muu meelepärast magusa kingituse

Lisainfo ja osavõttu teatamine:
sirli.sostar@sauevald.ee,
tel 6541144, 53462560.

Rahvusvaheline fond „Art of Living“ („Elamise Kunst“) esitleb

11. 12. 13. ja 19. novembril

Kursus „ÕHK. VESI. HELI.“

Saue Valla Kultuurikeskuses
Laagris, Veskitammi tee 8
Kell 19.00-20.00

Hingamistehnikate, teadmiste ja erinevate meditatsioonide kaudu õpid:

- vabanema stressist ja rahutusest
- olema siin ja praegu
- neljast energiaallikast
- vee puhastavast mõjust organismile
- hingamistehnika Bhastrika abil kiiresti taastama jõuvarusid
- tegema Panchakosha meditatsiooni, mis rahustab meelt
- RAM meditatsiooni, mis viib harmooniasse ümbritseva

Kursuse viib läbi rahvusvahelise fondi Art of Living vabatahtlik Sirly Eelmeets.

Osalustasu: Tasuta

Registreerumine: 583 616 86, sirly.eelmeets@gmail.com
(võib ka osaleda registreerimata)

Kursus koosneb teoreetilistest osast ja praktilistest harjutustest. Palume Teid riuetuda mugavalt, võtta kaasa pudel gaseerimata vee, joogalust (matt) ja vajadusel väike padi.

www.artofliving.org

Armas Hüüru küla laps
vanuses kuni 12 aastat!

Mõmmi ja Jõuluvana

ootavad sind

14.12.2013 kell 14.00

Hüüru mõisa

JÕULUPEOLE

Esinevad ka Hüüru tantsutüdrukud.

Et Jõuluvana teaks palju kingitusi kaasa võtta
palume lapse nimi, vanus ja aadress
teada anda kuni 01.12.2013 telefonil 5299966
või aadressil info@huuru.ee.

Osavõtutasu 2 € palume kanda

MTÜ Hüüru Külaselts arvele 221041509459

SAUE VALLA KULTUURIKALENDER NOVEMBER - DETSEMBER

AEG	ÜRITUS	TOIMUMISKOHT, AEG	KORRALDAB	KONTAKTID
13. nov	Vanaisade päev	MTÜ Sügis ruumides	MTÜ Sügis	Tel 51922211
15. nov	Veskitammi lauluklubi	Kell 18 Saue valla kultuurikeskuses	Saue valla kultuurikeskus, seltsing Aroonia, Juta Klettenberg	Tel 6796765, info.veskitammi@sauvald.ee
20. nov	Mardipäeva üritus	MTÜ Sügis	MTÜ Sügis, Olvi Suurkütt	Tel 51922211
21. nov	Erik Mandre loodusfotode näituse avamine	Kell 13 Saue valla kultuurikeskuses	Saue valla kultuurikeskus, Erik Mandre	Tel 6796765, info.veskitammi@sauvald.ee
21. nov	Saue valla sünnipäevapidu koos ansambliga Kaunimate Aastate Vennaskond koosseisus: Andres Dvinjaninov, Toomas Lunge, Indrek Kalda, Hannes Kaljujärv, Jüri Lumiste ja Ann Kuut	kell 19-21 Saue valla kultuurikeskus kontsert ja sünnipäevatorit Kontsert on tasuta, kuid eelregistreerimisega telefonil 6796765.	Saue Vallavalitsus, Saue valla kultuurikeskus	Tel 6796765, info.veskitammi@sauvald.ee
22. nov	Vatsla pürojamm, üritus, mis on mõeldud eelkõige peletamiseks sügismasendust ja tegemaks kõigi elu värvilisemaks.	kell 18-20 Vatsla külas Ürituse piletihind on 10€ ja kogu raha eest lastakse õhku erinevaid pürotehnilisi efekte. Vanematega koos olevad lapsed saavad sisse tasuta. Taevas saab olema värviline umbes 1,5 kuni 2 tundi.	Tõsised Töötajad OÜ	Tõsised Töötajad OÜ, esindaja Arvo Vardja, GSM 5041346, e-mail surm@surm.ee
23. nov	TAASKASUTUSE KÄSITÖÖTUBA Salvrätitehnikas küünalde kaunistamine	Kell 11-13 Saue valla kultuurikeskuses Osalustasu 10 €.	Kunstituba oü, Kristina Tamm	Kunstituba OÜ, eelregistreerimine tel 5020796, info@kunstituba.com. Töötuba toimub, kui on koos 3-liikmeline grupp.
27. nov	Liia-Mai KÄSITÖÖTUBA: jõulutähe heegeldamine	Kell 17.30-19.30 Saue valla kultuurikeskuses Osalustasu 5 €.	Saue valla kultuurikeskus, Liia-Mai Niidu	Saue valla kultuurikeskus, eelregistreerimine tel 6796765, info.veskitammi@sauvald.ee. Töötuba toimub, kui on koos 4-liikmeline grupp.
28. nov	Seeniortantsuhommik 60+	Saue valla kultuurikeskus kell 12, sissepääs tasuta	Saue valla kultuurikeskus	Tel 6796765, info.veskitammi@sauvald.ee
28. nov	Aktiivse kodaniku töötuba põlvkondadevahelise erinevuse teemadel	kell 17 Ääsmäe Noortekeskuses	MTÜ Ääsmäe Külakogu, MTÜ Sügis, Ääsmäe Kultuuri- ja Spordi Sihtasutus	
30. nov	„LUMEMEES“ kontsert-joonisfilm.	kell 12 Saue valla kultuurikeskuses Muusika joonisfilmis ja noorte muusikute esituses. Esinevad Sirje Liivi ja Ingrid Telleri õpilased. Sissepääs tasuta.	Saue valla kultuurikeskus	Tel 6796765, info.veskitammi@sauvald.ee
30. nov	Kadripäeva simman	Jõgisoo Seltsimajas	MTÜ Ääsmäe külakogu ja Saue-Jõgisoo Haridusselts	Ülle Rondo, jogisoo@hotmail.ee Tiina Tint, aasmaenk@gmail.com
6. dets	Ääsmäe aastalõpuüritus Veneetsia karnevali stiilis	kell 20 Ääsmäe põhikoolis aastalõpuüritus Veneetsia karnevali stiilis. Esinevad Karl Madis ja Margus Martmaa, õhtujuht Peeter Kaljumäe. Pilet 10 € sisaldab suupisteid.	MTÜ Ääsmäe Külakogu	
12.-20. dets	Vanamoisa jõulumaa	Vanamoisa vabaõhukeskuses 12,13 ja 16.-20.12 programmid lasteadeade- ja kooligruppidele/ etteregistreerimisel www.vabaohukeskus.ee 14. ja 15.12 Vanamoisa Jõulumaa ja jõuluturg avatud kõigile. Perekilet 8 € Täpsem programm www.vabaohukeskus.ee	MTÜ Vanamoisa küla	Tel 5140761 katrin@kodukyla.ee
14. dets	JÕULUTURG	kell 10-14 Saue valla kultuurikeskuses	Saue valla kultuurikeskus	Tel 6796765, info.veskitammi@sauvald.ee
14. dets	MARTSIPANI TÖÖTUBA	Kell 12-14 Saue valla kultuurikeskuses Tasuta	Saue valla kultuurikeskus	Tel 6796765, info.veskitammi@sauvald.ee
14. dets	TAASKASUTUSE KÄSITÖÖTUBA	Kell 11-13 Saue valla Kultuurikeskuses geelküünalde valmistamine. Osalustasu 13 €.	Kunstituba OÜ, Kristina Tamm	Kunstituba OÜ, eelregistreerimine tel 5020796, info@kunstituba.com. Töötuba toimub, kui on koos 3-liikmeline grupp.
20. dets	Segakoor Wannamoisa jõulukontsert	kell 17 Saue linna päevakeskuses segakoori Wannamoisa jõulukontsert Tasuta	Wannamoisa segakoor	Urmel Reinola urmel.reinola@gmail.com

Hr. Surma Seikluspargis

VATSLA PÜRO Jamm

22. novembril kell 18

Pilet 10€, vanematega koos lapsed tasuta. Kogu piletitulu lastakse õhku!
Lisainfo: surm.ee

Peasponsor pürotehnikafirma **TRIPLEX**

SAUEVALLAKAS! TULE JA TÄHISTAME KOOS SAUE VALLA SÜNNIPÄEVA!

Kaunimate Aastate Vennaskond

KONTSERT-ETENDUS 21. NOVEMBRIL KELL 19 SAUE VALLA KULTUURIKESKUSES

Etendus on tasuta. Avatud baar. KOHAD TULEB ETTE BRONEERIDA info.veskitammi@sauvald.ee, tel 6796765

AASTALÕPUPIDU!

VENEETSIA MASKE -RAAD!

ÄÄSMÄE kooli aulas!
6. detsembril kell 20:00
Karl Madis ja Margus Martmaa Peeter Kaljumäe

Pilet: 10€ suupisted hinnas avatud BAAR!!!
Info: Ave 55660875 Tiina 5142358

SA HARAKA KODU PAKUB TÖÖD TEGEVUSJUHANDAJALE

TÖÖ KIRJELDUS

- Kliendi igapäeva elu ja töötamise juhendamine
- Kliendi abistamine igapäevaelu tegevustes
- Kliendi hooldamine ja järelvalve
- Terviseseisundi jälgimine
- Klienditöö dokumenteerimine
- Ruumide korrashoid

- dust või vaimse tervise õenduse alast haridust
- Nõudmiste ja juhendite järgimise oskus
- Arvuti kasutamise oskus
- Motiveerimise oskus
- Aja planeerimise oskus
- Tahe teostada hooldustöid
- Valmisolek ruumide korrashoidmiseks
- Meeskonna tööle orienteeritus

NÕUDMISED KANDIDAADILE

- Kandidaadil peab olema vähemalt keskharidus ja ta peab olema läbinud tegevusjuhendajate 260-tunnise koolituse, omab sotsiaaltöölalast keskeri- või kõrgharidust, eripedagoogika- või sotsiaalpedagoogika, tegevusteraapia alast kõrgharidust, tegevusjuhendamise alast kutsekeskharidust või vaimse tervise õenduse alast haridust

ETTEVÕTE PAKUB

- Stabiilset tööd
- Toetavat meeskonda
- Kaasaegset töökeskkonda
- Tasuta toitlustust
- Kütusekompensatsiooni

KANDIDEERIMISEKS SAATA CV:

pille.maasik@gmail.com

Lisainfo harakakodu.ee

Rahvusvaheline turvafirma pakub tööd

TURVATÖÖTAJATELE

logistikaobjektidel Paldiskis

Tööülesandeks on turvalisuse tagamine kliendi objektidel.

Nõutav: vanus alates 19, põhiharidus, kohtulikult karistamata, eesti keel A2 tasemel.

Töö 24-tunnistes vahetustes.

Töötasu alates 2,9 tunni s (lisanduvad öötöö- ja ületunnitasu). Turvatöötaja õpe tasuta (siduvusaeg 12 kuud). Sportimissoodustus.

Lisainfo ja kandideerimine:

Suur-Sõjamäe 46, Tallinn, tel 6139 273 e-post: personal@securitas.ee

WWW.SECURITAS.EE

Valimisliit „Meie vald“ tänab kõiki toetajaid usalduse eest.

Aitäh Teile.

TÖÖPAKKUMINE.
Kaks korteriühistut kõrvuti asuval kinnistutel Kuuse tänavas otsivad koristajat-majahoidjat. KIIRE!
Helistada tel: 55519581

MEIE LEIAME OSTJA!

Vaata parimaid pakkumisi: www.1partner.ee

Angela Virak
56 640 991
66 84 700

Olmer igus
56 560 460
66 84 700

OST • M K • R
HINDAMINE • INVESTEERIMINE

1Partner
KINNISVARA

**KAARDID
ENNUSTAVAD**

Tel 900 1727 • 24 h

Hind 1,09 €/min
Sooduspakkumine: www.ennustus.ee
Kätelt ennustamine veebis:
www.hiromantia.eu**SAUE LOOMAKLIINIK**Avatud: E-R 15.00-19.00
Sooja I, Saue tel. 600 3382
www.sauekliinik.ee
KODUVISIIDID**SAGRO**

- * Autode remont, keevitus ja värvimine
- * Kliima kontroll ja täitmine
- * Õlivahetus
- * Tehniline ülevaatus
- * Transportteenus,
- * Fekaali vedu
- * Autoparkla

AS Sagro automajand
Vae 3, Laagri, Harju maakond
Tel. 679 6858, GSM 515 8242
e-post: raul@sagro.ee**Anne Vau**
õmblus- ja rätsepätöödSaue, Vanamõisa
tel: +372 53 954 260
e-mail: anne@wau.eeGEELKÜÜNED - TAVAGEEL,
BIOGEEEL. HOOLDUS JA
PAIGALDUS. ALLIKU KÜLAS,
TOOTSI TEEL. HIND 15EUR.
KODULEHT:
TIUXNAILS.WEBLY.COM
TEL 59 033 079**ILU-JA HEAOLUKESKUS
HARMOONIUM**Keskväljak 10, Keila
Heaolu läbi sisemise ja
välimise ilu.Pakub teile järgmiseid
teenuseid:

- juuksur
- kosmeetik
- erinevad massaažid
- ripsmetehnik
- küünetehnik
- rühmatreeningud
- meditatsioonid

Tel. 6546659,5262839
www.harmoonium.ee**AS Tallegg võtab tööle:****LINNUTALITAJA**
Tööülesanded: Lindude
talitamine ja lindla töörežiimi
jälgimine**Nõuded kandidaadile:** isikliku auto
kasutamine**Pakume:** väljaõpet, pikaajalist stabiilset tööd,
headele töötulemustele väärilist töötasu**Töökoht** asub Laabil.**HOOLDUSTEHNIKU****Tööülesanded:** Tootmisliinide hooldus ja
remont**Nõuded kandidaadile:** lukksepana
töötamise kogemus, oskus töötada kaas-
aegsete seadmetega, tehniline eriharidus.**Töökoht** asub uues tootmishoones
Tabasalus**Kandideerimiseks saata CV e-posti
adressile:** pille.peenemaa@tallegg.ee,
info tel 6107092.**LAAGRI AUTOKÄSIPESULA**Vae 3, Laagri
Tel: 52 26 038E-R 9.00-20.00
L 9.00-15.00
P kokkuleppelwww.claiden.ee
e-post: info@claiden.ee**Sõiduauto vahatamine al. 40.-€**
Helista ja broneeri juba täna!
Iga 10-s kord tasuta välipesu**SÕIDA JA SÄRA!****Kuldsed Kaed**

Puhastus- ja hooldusteenused

SOODNE, MUGAV, LIHTNE
Valige omale sobiv kodukoristuse
pakettwww.kuldsedkaed.ee

Kodukliendihaldur Ele Saareleht

E-post: ele@kuldsedkaed.ee,
Tel: 56 934 070Lugupeetud kinnisvara omanik!
Sobivusel ostame või aitame
müüa Teie kinnisvara!
Loome lisaväärtusi edukaks müügiks!
Kiire ja professionaalne tehing!Virve Vainomäe
LAAM Kinnisvara OÜ
Tel: 5667 2516
virve@aakv.ee

LAAM Kinnisvara OÜ, Tartu mnt. 14, 10117 Tallinn

LASTEKESKUS**MIDRIMAAILM**
ERALASTEAD**3A RÜHM**
JA**MUDILASKLUBI**OOTAB
MÄNGUSÕPRU!www.midri.ee
midri@midri.ee
Tel. 6514656
Pargi 16, Nõmme**T
A
U
T
O
T
E
E
N
I
N
D
U
S****AVATUD!****VÄRVIMINE,
REMONT,
KERETÖÖD,
REHVITÖÖD.**E-R 9.00-18.00
tel. 658 1242

Paldski mnt. ääres

Stora Enso Packaging
AS tegeleb lainepapist
pakendite tootmisega.
Asume Tänassilma
tehnopargis
(Laagri Maksimarketist
üle Pärnu maantee)rethink.
storaenso

Tööd saab

OPERAATOR**Töö kirjeldus**Masinatöö korraldamine: seadistamine, opereerimine, kvaliteedi
järgimine, pakkimine. Töö on füüsiline.**Nõudmised kandidaadile**Täpsus, kohusetundlikkus, arvutioskus, pingetaluvus, ohutu ja korrektse
töökeskonna hoidmise oskus.**Ettevõtte pakub**Väljaõpet, tulemuspalka, saksalikule töökorraldusele püüdlevat
keskkonda, kindlat töösuhet, kaasaegseid olmetingimusi, tasuta
sportimisvõimalusi, kindlustust õnnetusjuhtumite vastu, arenguvõimalusi
operaatorina.**Asukoht:** Piirimäe 10, Tänassilma tehnopark Harjumaa**Töole asumise aeg:** niipea kui võimalik**Töö tüüp:** täistööaeg, palgatöötaja (vahetustega)**Koduleht:** www.storaensopack.com**Sooviavaldus ja CV** palume saata toomas.janes@storaenso.com**oü VeeMehed**Toodame klaasplastist veepuhastustarvi-
kuid, mille hea kvaliteet on garanteeritud
tänu oma-ala spetsialistide ja toormatejali
headele omadustele. Tooted on keemiliselt
vastupidavad, ilmastiku- ja temperatuuriki-
ndlad, suure mehaanilise tugevusega
ja valmistatud kvalifitseeritud töötajate
poolt. Kui teil on tegemist eramaja, väik-
sema kortermaja, või saunaga ja teil puu-
dub tsentraal kanalisatsioon - on lihtsaim
viis rooee käitlemiseks septik. Veel leiate
meie tootevalikust mahutid, püüdurid,
pumplad ja palju muud. Tegeleme ka
eritellimustöödega, kõik mida klaaskiud
riidega teha annab- oleme me võimelised
ära korraldama. email veemehed@hotmail.ee
või helista 50 366 23
faks: 60 861 46Müüa GARAAŽ Laagris
Kuuse tn. 43a. 16 rm,
elekter, metall uksed, väga
hea asukoht. Hind 3000€
Tee oma pakkumine.